

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishtvu:
za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.
Posamezne štev. 10 h.

SLOVENEK

Inserati:
Enostop. petilvrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 " "
za trikrat 9 " "
za več ko trikrat 8 " "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravnishtvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravnishkega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Krivci germanizacije.

Jako čudno vlogo igrajo zdaj liberalci. Na dnevnem redu političnega življenja je volivna reforma za kranjski deželni zbor. O tem je bil ves deželni zbor enih misli, in vsi vemo, da pride vse naše politično življenje v boljši, mirnejši in plodovitejši tir, ako se izvede volivna reforma v demokratičnem smislu. Saj potem so Slovenci v taki absolutni večini, da ne bo treba nikdar kakih slovenski stranki niti misliti na kako zvezo z Nemci, in se tako ravno po volivni reformi, a tudi samo edino le po volivni reformi spravi s sveta vse to, kar je združeno s pojmom »zveza z Nemci«.

A čudno je to, da liberalci kar naenkrat o volivni reformi molče, kakor da ne bi bilo deželnega zakona in ustavnega odseka in kakor da bi se nikomur ne sanjalo o kakih volivni reformi. Liberalni voditelji, kadar jih kdo prime za besedo, so seveda vneti za volivno reformo, samo to ali pa ono bi še radi izpremenili in tu pa tam kako klavzulo pritisnili ali kak pogoj privezali ali kako zaplato prišli, sicer pa — Bog ne daj! — da ne bi oni bili najpoštenjši demokratje tega sveta. A v listih pa liberalci grizejo in delajo vse, da bi izpodmaknili temelj vsakemu dogovoru in volivno reformo preprečili. Veseli, da so dobili duška do junija meseca, mislijo, da se bo dala volivna reforma zavleči še dalje in dotlej diskreditirati in omajati S. L. S., da bi ostalo vse pri starem in bi oni lahko pričakali čas, ko bi zopet izprosili od Nemcev tisto zvezo, ki bi jim pripomogla do moči.

A temu je odklenalo. Kocka je padla, in liberalna stranka je končno izgubila vsak odločilni vpliv.

Vendar pa grizejo vedno še dalje, kajti niso mogli še preboleti v svoji prevzetnosti zavesti, da je njihove vlade konec. Zato skušajo javnost zastrupiti z raznimi očitki na S. L. S., ki so tako neutemeljeni, da lahko otrok izprevidi njihovo puhlost.

Gospod baron Teodor Schwarz germanizira pri vladi na vse kriplje. Nemci se protežirajo, Slovenci odrivajo. To se godi s tako naglico, kakor bi se vlada bala, da se doba neovirane germanizacije bliža koncu. Namestu da bi liberalci delali na to, da se kot protiutež proti vladnim germanizatoričnim tendencam, čimprej slovenska moč v deželnem zboru okrepi in pride deželni zbor do rednega dela, kar bo najbolje varstvo slovenskih intere-

sov, se pa otročje zaganjajo v S. L. S. in zavlačujejo volivno reformo.

Tukaj je jedro vsega vprašanja! V rokah liberalcev je, da z dejanjem pokažejo, če ni vse njihovo narodnjaštvo le prazna pena. Naj pa nikar ne mislijo, da bodo s tako hinavsko igro koga premotili! Volivna reforma se mora izvesti, in to bo najboljšje sredstvo proti germanizaciji, kajti zastopniki širokih slojev slovenskega ljudstva bodo s prirodno in nezlomno silo branili tudi interese naše narodnosti, mnogo bolje, nego na pol ponemčena, samo umetno narodna liberalna družba.

Torej, dovolj besed, gospoda liberalna, zdaj hočemo videti dejanja! Skrajni je že čas!

Umor gališkega namestnika grofa Potočkega.

(Izvirno »Slovenčevo« brzojavno poročilo.)

L v o v, 13. aprila 1908.

Gališki namestnik grof Potocki je imel navado, da je podejeval ob sredah in nedeljah avdijence. K včerajšnji avdijenci se je priglasil tudi 32-letni slušatelj drugega letnika filozofske fakultete, Miroslav Siczynski, češ, da namerava prositi za službo suplenta. Avdijenca se mu je dovolila brez ovir. Namestnik ga je sprejel ob pol 2. uri popoldne. Ko je prišel Siczynski v dvorano, je potegnil šestcevni revolver, ga nameril na namestnika, izprožil in zakričal: »To za krivico, ki se je storila Rusinom pri zadnjih deželnozbornskih volitvah«. Prvemu strelu sta siedila še dva. Prva kroglja je zadela namestnika v levo oko in prišla pri ušesu vun, druga kroglja je zadela roko, tretja pa nogo.

Ko je padel drugi strel, je imel namestnik še toliko moči, da je zaklical: »Primate lopova, kdorkoži je!« Namestniški sluga Kamak je takoj stekel v dvorano, ko je začel strel in se vrgel na napadalca, ki je ustrelil tudi nanj, a ga ni zadel. Prihittel mu je na pomoč še drugi sluga. Oba sta se polastila napadalca, ki se ni več branil. Siczynskega so odvedli na policijo. Ko so ga peljali skozi sprejemno dvorano, je zaklical kmetom, ki so čakali na avdijenco pri namestniku: »To se je zgodilo za vas!«

Vse je hitelo v avdijenčno dvorano, da pomaga namestniku, ki se je boril s smrtjo. Zdravniki, ki so prihitali, so nameravali operirati namestnika, a so opera-

cijo opustili, ker bi bila ostala brezuspešna. **Ob 3. uri 15 minut popoldne je namestnik umrl.** Prej je prejel sv. zakramente za umirajoče. Zadnje besede rajnega namestnika so bile: »Poročajte cesarju, da sem bil vedno njegov najzvestejši služabnik«.

Novica o napadu na namestnika se je razširila liki blisk po Lvovu. Ko je namestnik umiral, je prihitala k Potockijevi smrti postelji njegova žena z osmimi otroci, prišli so gališki deželni maršal grof Baden, nadškof Bilczenski, pomožni škof Bomaurski, poveljnik lvovskega armadnega zbora grof Auersperg, lvovski župan, bba namestniška predsednika, drž. posl. Grek in več socialno-demokratskih poslancev, ki so ogorčeno obsojali napad.

Mrtvega grofa Potočkega nameravajo prepeljati v Krzesovice pri Krakovu. Pokopljejo ga v sredo zjutraj.

Umor namestnika je lvovsko prebivalstvo grozno razburil. Velikanska množica se je zbrala pred namestniško palačo. Ljudstvo je ogorčeno na Rusine.

Morilec.

Morilec Siczynski je rojen v Cieczanovicah. Njegov oče je bivši rusinski deželni poslanec Nikolaj Siczynski. Rusinski državni poslanec Lewicky je morilčev svak. Morilec se je živahno udeleževal bojev za rusinsko vseučilišče. Usoda morilčeve rodline je tragična. Pred nekaj tedni se je ustrelil v nekem lvovskem hotelu njegov starejši brat.

Pri zaslišanju je morilec, kakor se govori, izpovedal, da je že davno nameraval umoriti Potočkega. Prvotno ga je nameraval ustreliti na cesti, a je to opustil, ker ni osebno natančno poznal namestnika in se je zato bal, da bi umoril kako drugo osebo. Sklenil je zato, da naprosi za avdijenco in med isto ustrelji namestnika. Dogodki pri volitvah v Koropcih so mu navdahnili misel na napad. Koropce spadajo v volivni okraj Danelowicz, kjer je kandidiral rusinski radikalec proti deželnemu maršalu grofu Badenju. Kmet Marko Kahanec s svojimi prijatelji je protestiral proti zlorabam pri volitvah. Njegova sestra in žena sta ga vlekli stran, a v tem trenutku so ga usmrtili orožniki z bajoneti. Orožniki so obrisalo po usmrčenju z robci z bajonetov kri in eden izmed njih je vprašal: »Ste li že izvršili povelje?« Ta dogodek je Rusine grozno razburil. Razburjenje je še povečevalo, ker orožnikov niso kaznovali in jih niso niti premestili. Kahančevu kri je hotel maščevati. Do nedelje se mu to ni posrečilo. Niti

en trenutek ni mislil na to, da opusti maščevanje. Morilec je izjavil, da se ne kesa, ker je usmrtil namestnika, marveč sodi, da bo umor koristil rusinskemu ljudstvu. Rekel je, da se bo tako postopalo v vsakim sovražnikom Rusinov, ki bi poizkušal, da ovira kulturni razvoj rusinskega ljudstva in ki bi delal na to, da bi Rusini hlapčevali.

Siczynski je izjavil tudi, da nima nikakih sokrivcev. Napad je političen. Siczynski je bil obsojen pred leti v zapor zaradi izgredov rusinskih dijakov. Rusinski krogi so ga cenili kot navdušenega rusinskega agitatorja.

Danes opoldne »Slovencu« došla poročila:

L v o v, 13. aprila. Včeraj zvečer se je zbralo nad 800 poljskih akademikov pred Mickijewiczevim spomenikom. Več govornikov je z ostrimi besedami obsojalo umor, pozivalo k bojkotu rusinskih dijakov ter zahtevalo, da se rusinska predavanja na lvovski univerzi ustavijo. Nato se je sprevod pomikal po mestu pred rusinski akademski dom, kjer so manifestantje pobili vsa okna. Množica je nastala na več tisoč oseb ter je šla pred palačo cesarskega namestništva, kjer se je množica odkrila in odkritih glav stala dalje časa pred namestniško palačo.

L v o v, 13. aprila. V stanovanju napadalca, ki je stanoval skupaj s svojo materjo in tremi sestrami, je bila včeraj zvečer izvršena hišna preiskava. Napadalčeva mati je najprej izjavljala, da za napad nič ne ve, **pozneje je pa napadalčeva mati izjavila, da je ona nagovarjala svojega sina, naj napravi konec zatiralcu rusinskega naroda,** vedela pa ni, kedaj in kako se to zgodi. Mati je povedala, da je njen sin šel od doma včeraj zjutraj, da ji ni nič povedal kam gre, le to je rekel, da ga popoldne ne bo domov. **Mater napadalčevu so aretirali, ker je sumljiva, da je na umoru sokriva.**

L v o v, 13. aprila. Ob 4. uri zjutraj se je vršila v napadalčevem stanovanju še ena preiskava, po kateri so **bile aretirane tudi vse tri napadalčeve sestre.** Ena sestra je žena v Ameriki bivajočega rusinskega duhovnika, ena pa je učiteljica na seminaru učiteljic. Aretiran je tudi dijak Klodorov, pri katerem je bil napadalec pred napadom in od katerega si je izposodil črno salonsko suknjo.

L v o v, 13. aprila. O napadu na namestnika se še čuje: Ko so na detonacijo prihitele razne osebe v namestnikovo sobo, našle so namestnika na kolenih pred njegovo pisalno mizo, za katero se je krčevito držal. Ko so hoteli napadalca zve-

LISTEK.

Trije poročevalci.

(Spisal Conan Doyle.)
(Konec.)

Toda to ga je stalo drago. Slišal je pripovedovati, da so si ljudje, ki so potovali na velblodih, odrgnili kožo, a vedel je tudi, da se Arabci dobro ovijejo s širokimi ovoji, kadar se pripravljajo na dolgo pot. To se mu je zazdelo nepotrebno in smešno, ko je začel dirjati po ravni poti, toda zdaj, ko je prišel na skalnate steze, je razumel, kaj to pomeni. Niti za trenutek ni sedel mirno. Metalo ga je zdaj nazaj, zdaj naprej, da so mu kar kosti pokale, a nazadnje ga je bolelo vse od vratu do kolen. Bolela so ga ramena, bolel ga je hrbet, trgalo po ledju in spodnjo vrsto reber je komaj še čutil. Opirjemal se je na vse strani z rokami in poskušal, da si pomaga, da bi ga ne tiščalo tako silno. Skrčil je kolena, premenil sedež in divje stisnil zobe s trdnim sklepom, da se da raje ubiti, kakor pa obupati. Glava je bila ranjena, odrti obraz ga je bolel in vse ko-

sti v telesu so ga bolele, kakor bi ne bile več na svojem mestu. Toda pozabil je vse to, ko se je prikazal mesec in je zaslišal udarce konjskih kopit po potu ob reki in vedel, da ju je že precej prekosil, ne da bi ga bila zagledala. Toda imel je komaj pol pota in ura je bila že enajst.

Ves dan je tiktakalo brez prenehanja v majhni železni kolibici, ki je služila za brzojavni urad v Sarrasu. S svojimi golimi stenami in skrinjami, ki so bile mesto stolov, ta kočica v tem trenutku ni bila najmanjši in najmanj važni kraj na svetu in živahno, nadležno tiktakanje je mogoče prihajalo od Usodine ure, ki je stara kakor svet. Marsikateri mogočen mož je bil na drugem koncu tega brzojava in občeval z mlekozobim, vojaškim pisarjem. Francoski ministrski predsednik je zahteval varnost za francoske podanike in angleški marki je vprašal poveljujočega generala, kakšen vpliv bo imela vojska na splošen položaj. Šifrirane brzojavke so skoraj zmešale glavo pisarju, kajti izmed vseh opravil je najhujše sprejemati šifrirane brzojavke, ako nimate ključa za šifre. Mnogo diplomatičnih stvari je prihajalo vsak dan v najnotranjše sobe evropskih tajništva in njih rezultate so šepetali v to

majhno, železno kolibico. Okoli druge ure zjutraj je bila končana zadnja, velikanska depeša in trudni uradnik je odprl vrata, si nažgal pipo v hladnem, svežem zraku, ko je zagledal velboda, ki se je zibal v prahu in predenj se je zvalil človek, ki je bil videti v najhujši pijanosti.

»Koliko je ura«, je zavpil z glasom, ki je bil, kakor se je zdelo, edino, kar je treznega na njem.

Uradniku je bilo na jeziku, da bi odgovoril, da je čas, ko bi moral biti vprašalec že v postelji, toda v vojski ni dobro biti ironičen na vojaške stroške. Zadovoljil se je torej s tem, da mu je odgovoril, da je ura že dve.

Toda bolj uničujočega odgovora bi si ne bi mogel izmisliti. Tudi glas je postal pijan in jezdec se je oprijel podbojev, da ni padel.

»Dve! Torej sem izgubljen!« je rekel. Glavo je imel zavezano v krvav robec, obraz je bil rdeč in stal je s sključeni mi nogami, kakor bi bil izgubil ves mozeg iz svojega hrbta. Uradnik se je začel zavdati, da se godi nekaj nenavadnega.

»Koliko časa rabi brzojavka do Londona?«

»Približno dve uri.«

»In sedaj je ura dve. Torej je ne morem poslati do Štirih.«

»Do treh.«

»Štirih.«

»Ne, treh.«

»Toda saj ste rekli dve uri.«

»Da, toda več kakor eno uro je razlike v dolžini.«

»Za božjo voljo, torej vendar dosežem svoj cilj!« je zavpil Anerley in se opotekel na skrinjo in začel narekovati svoje znamenito poročilo.

In tako se je zgodilo, da je »Gazette« imela dolg stolpec z napisi kakor epitafi, dočim sta bila »Intelligencia« in »Courier« bela kakor obreza njunih izdajateljev. In tako se je tudi zgodilo, da sta se trudna moža, ko sta prišla okoli štirih zjutraj na ohromelih konjih v Sarrasu na pošto, molče pogledala in tiho odšla prepričana, da so položaji, s katerimi se angleščina ne more boriti.

SOMIŠLJENIKI!! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovincem!« Kupujte te naše vžigalice!

zati, je dejal: »Ni treba, ne bom pobegnil.« Ko so napadalcu predbacivali, da je umoril družinskega očeta, je dejal cinično: »To je vse eno, po umorjenem namestniku je še več družinskih očetov na še krutejši način bilo uničenih.« Rusinske dijakinje nosijo v zapore deželnega sodišča za napadaleca zapora okrepčila. Napadalec je star 20½ leta in je bil svoj čas radi demonstracij proti Körberju izključen iz gimnazije. Mati njegova je prišla prosit umorjenega grofa Potockega, naj posreduje, da po njen sin mogel dovršiti študije in grof Potocki je res izposloval, da je mogel sedanji njegov morilec napraviti maturo kot eksternist. Študiral je tudi v Pragi in na Dunaju zemljepisje in zgodovino.

L v o v, 13. aprila. Še pred cesarjevo sožalno brzojavko je došla nujna brzojavka predsednika cesarske kabinetne pisarne, naj takoj zapečati uradne prostore umorjenega cesarskega namestnika in da ne sme nihče več stopiti v te prostore, dokler ne pride tja specialni odposlanec kabinetne pisarne. Iz tega se sklepa, da je imel umorjeni ces. namestnik rezervatne odredbe cesarjeve. Tako se tudi pojasnjujejo namestnikove zadnje besede.

L v o v, 13. aprila. Tekom današnjega dopoldneva so se pripeljali sem namestnikovi sorodniki, ki komaj tolažijo obupano vdovo. Od vseh strani prihajajo družalne brzojavke. Literarično artistično društvo je imelo zborovanje, na katerem so skle, nili, da postavijo pred palačo cesarskega namestništva spomenik grofu Potockemu.

L v o v, 13. aprila. Oblasti s krčevito naglostjo preiskujejo, ako je bil atentat morda posledica zarote, zakar govore sumljive izjave cele vrste aretiranih rusinskih dijakov. Prihodnje porotne obravnave bodo šele meseca maja. Ker bo preiskava proti morilcu kratka, ni izključeno, da napadalec pride pred izredno porotniško zasedanje. Danes je sodišče že dalo preiskati napadalečvo duševno stanje.

L v o v, 13. aprila. Voditelji rusinskih narodnih demokratov so vsi oddali svoje vizitke v namestniški palači.

L v o v, 13. aprila. Zastražene so vse rusinske hiše, posebno rusinski kazino.

L v o v, 13. aprila. Umorjeni cesarski namestnik je svojo oporoko napravil umirajoč ustmeno. Rekel je: »Posvestva dajte sinovom, denar hčeram.« Premoženja je grof Potocki imel 25 milijonov kron.

Vest o atentatu je uredništvo »Slovenca« dobilo že včeraj in jo je takoj naznanilo na raznih krajih mesta.

Dnevne novice.

+ **Za jubilejski sprevod** na Dunaju se sestavlja pod predsedstvom gospoda deželnega glavarja Fr. Šukljeta deželni osrednji odbor, ki ima nalogo skrbeti, da bo kranjska dežela v jubilejnem sprevodu poleg drugih dežel častno zastopana.

+ **Slavnost v Cerkljah.** Mirna, tiha slavnost se je vršila včeraj v Cerkljah, brezšumna, a pričala je tembolj o trdnosti naše ondote organizacije. »Slovensko katoliško izobraževalno društvo« v Cerkljah je poneslo včeraj popoldne k blagoslovu svojo novo zastavo ob kumovanju deputacij naših društev in zastav: »Slovenske kršč.-socialne zveze«, izobraževalnih društev iz Domžal, Št. Jurija in Preske. Prihitele so tudi deputacije iz Kranja in Olševka. Domačini so postavili za novo zastavo krepko, številno četo zavednih mož in fantov, katerim vsem je žarelo z obrazov navdušenje za sveto stvar, za katero se hočejo za nove zmage bojevati pod novim praporom proti vsem sovražnikom katoliške vere in zapeljivcem slovenskega rodu. Ta vrla četa, zbrana pod novo zastavo, je najlepša nada za lepo bodočnost naše organizacije! Cerkveni govor je imel vlezlaslužni vzorni organizator gosp. kaplan Bešter, društveni pevski zbor pod vodstvom organista g. Čebulja pa je s pesmijo sprejel razvitje nove zastave, kateri je dal blagoslov na njeno bojno pot č. g. župnik Dolinar. Nova zastava je lepo domače delo gdčne. Sattner, vrh zastave liro prehajajočo v križ je pa s priznano spretnostjo fino izvršil pasarski mojster g. Kregar, katerega kot člana »Slov. kršč.-socialne zveze« za taka dela tem potom najtopleje priporočamo vsem našim društvom! Na veselici, ki je sledila blagoslovljenju in na kateri je društveni pevski zbor zapel »Naš prapor«, »Zastava je razvita je« in »V hribih se dela dan« ter so domači igralci spretno igrali igro »Egiptovski Jožef«, je imenom »Slovenske krščansko-socialne zveze« zbrano množico navdušeno pozdravljaj g. prof. E. Jarc iz Kranja. Navdušenje je bilo veliko, ljudstvo je odločno kazalo, da v svojem delu za popolno zmago ljudskih pravic ne pozna nikakega strahu in zavesti, da se pravična stvar nikogar ne boji! V tej smeri odločno naprej, v tem

smislu se nova zastava bojuj, združuj, zmaguj!

+ **Popolna zmaga v Cerkljah.** Včerajšnja slavnost v Cerkljah je veselo povzdigovala novica, da je vlada popolnoma zavrgla rekurz nasprotnikov proti občinskim volitvam, pri katerih je S. L. S. proti vsem spletkam sijajno zmagala.

+ **V okrajni cestni odbor postojnski** je od deželnega odbora imenovan gospod Fr. Križaj, tovarnar in posestnik v Št. Petru.

+ **Tržiški kolodvor.** Ker je tvrdka Glanzmann in Gassner na zahtevo deželnega odbora odstopila od prvotno stavljenih nesprejemljivih pogojev, se bo mogla zgraditi dovozna cesta na tržiški kolodvor, ki se bo torej pravočasno mogel izročiti prometu.

+ **Služba lekarnarja** v deželni bolnišnici je razpisana do 15. maja.

+ **Cestnim mojstrom** je imenovan deželni odbor g. Franceta Sušnika v Škofji Loki.

+ **Ministri Beck, Derschatta in Fiedler** so danes dospeli na brionske otoke pri Pulju. Ogledali si bodo tudi pristanišče v Medulinu.

+ **»Zore«,** glasila katol. nar. dijaštva, šesta številka prinaša **statistiko srednjih šol** za leto 1907. Od vseh zavodov, katere pohajajo Slovenci, je navedeno število dijakov in učnih moči po narodnosti. Dalje koliko dijakov raznih narodnosti pride v posameznih kronovinah na 10.000 prebivalcev in koliko učnih moči imajo posamezne narodnosti na 100 dijakov. Najnikdo ne zamudi preštudirati te statistike, ako mu je količkaj mar slov. dijaštvo. Na Kranjskem n. pr. pride na 10.000 prebivalcev 30,9 slovenskih in 76 nemških gimnazijcev; 10,9 slovenskih in 76 nemških realcev. Na 100 dijakov pride 5,3 slov. in 6,5 nemških učnih moči. Ali niso to vprav grozne številke. Nemški krščanski socialci so stavili v parlamentarnem odseku predlog, da študira vlada, kako naj se uravna obisk judovskih otrok na srednjih šolah, da bo odgovarjal razmerju judovskega in krščanskega prebivalstva. Z isto pravico bi lahko zahtevali Slovenci, naj dela vlada na to, da odgovarja število nemških dijaštva številu prebivalstva. Seveda ne bi bili le nemški svobodomiselniki ogorčeni, tudi kršč. socialci bi odkimavali z glavo, ker krenejo s poti doslednosti v stran, če je treba dati Slovanom, kar jim gre. Zahtevati moramo pa brezpogojno, da imajo Nemci toliko učnih moči, kolikor jim jih gre po številu prebivalstva. — Zlasti profesorje opozarjamo na članek »O pomenu grškega pouka na srednjih šolah«, sestavljen po predavanjih znamenitega dunajskega vseučil. profesorja klasičnih jezikov, Arnima. — »Slov. dijaška zveza« je založila dvoje vrst razglednic, oboje z motivom: dijak med narodom. Naročajo se: Ivo Česnik, iur., Gradec, Schillerstr. št. 45. I. Rojaki! Kupujte te razglednice in tako podpirajte »Slov. dijaško zvezo« v njenih stremljenjih. Denar bo dala »Zveza« ljudstvu nazaj v obliki knjižnic, predavanj itd. — Podporni član »Slov. dijaške zveze« je lahko vsak, kdor plača na leto 2 K. Naj ne bo nikogar, ki ni naročnik našega glasila »Zora«. Čim več naročnikov bo imela, tem večja in boljša bo, s tem večjim vspehom bo širila misel katoliško in narodno med dijaštvom, na tem boljše bodočnost lahko računamo. Naročnina stane na leto 4 K, za dijake 2 K; izhaja mesečno na 32 straneh. Naroča se pri upravništvu »Zore«, Ljubljana, pisarna Katol. tiskarne.

+ **Zadruga prenehala delovati.** I. čipkarska zadruga v Idriji je nehala svoje delovanje. Ustanovili so jo socialni demokrati, oziroma glavna duša vsemu je bil Anton Kristan. Zadnji dve leti smo gledali Kristana v najtesnejši zvezi z idrijskimi liberalci, v zadnjem času pa sploh ni nobene razlike med liberalci po kopitu Dragotina Lapajneti in Kristanom. Da je Dragotin najstrastnejši borilec proti zadrugištvu sploh, proti združevanju čipkaric pa še posebej (opomnimo na njegov boj proti čipkarski šoli), je splošno znano. Ali je kaj vplivalo Kristanovo prijateljstvo z Dragotinom, Ganglno in drugimi »svobodomiselnici«, da preneha delovati čipkarska zadruga, naj preiščujejo socialni demokrati. Ker je bil Kristan v svojem »Napreju« prav do zadnjega časa silno ponosen na svojo čipkarsko zadrugo, bo marsikak sodrug presenečen. Kapitalistični liberalci in uverjen socialist se ne moreta združiti, razven v sovrastvu do krščanstva. In to je tudi Kristanu prva stvar. Da se niso socialisti v Idriji tako tesno združili z liberalci, ne bi šla njih organizacija v franžje.

+ **V Gorjah** je bila dne 10. t. m. volitev občinskega starešinstva. Izvoljen je bil enoglasno za župana Jakob Jan, po domače Marovt iz Podholma. Za svetovalce so bili izvoljeni: Janez Poklukar (Žagar) iz Krnice, Jakob Žumer (Leskovec) iz Spod.

Jrabna, Vinko Jan (Maček) iz Spod. Gorjan, Miha Čop (Stroj) z Blejske Dobrave, Šimen Jan (Zumerč) iz Mevkša in Andrej Sodja (Bidič) iz Zaspeja; vsi pristaši S. L. S. in postavni, zanesljivi in spoštovani može! Po izvršeni izvolitvi starešinstva je polnoštevilen občinski zastop na predlog novega župana imenoval za častna občana blag. gospoda pl. Detel, okrajnega glavarja v Radovljici in g. Jožefa Pogačnika, deželnega in državnega poslanca. Glavni povod tega imenovanja je velika skrb in naklonjenost obeh za izboljšanje planin, okr. glavarja pa še posebej v šolskih zadevah.

+ **Za »Slovensko krščansko-socialno zvezo«.** Eden iz Trsta eno nejubilejno krono.

+ **P. Kazimir Zakrajšek** je prevzel v New Yorku mesto avstrijskega izselniškega misijonarja na otoku Ellis Islandu in mesto kurata v »Avstrijskem izselniškem domu«, katerega vzdržuje »Newyorško avstrijsko društvo (Austrian Society of New York)« s pomočjo avstrijske vlade. Prevzel bode ob enem tudi zastopništvo slovenske podružnice društva sv. Rafaela v New Yorku. Sicer bomo o tej veliki pridobitvi za naš narod še spregovorili v našem listu. Že danes pa opozarjamo vse rojake, da se naj v vseh zadevah, ki se tičejo izselništva zaupno obračajo na »Slov. podružnično društvo sv. Rafaela«, ali pa kar naravnost na zgoraj omenjenega misijonarja. Njegov naslov je: Rev. Kazimir Zakrajšek, Austrian Home, 170 East 80. St., New York.

— **Na Gašteju pri Kranju** je umrl dne 12. t. m. gospod Luka Šmid, posestnik, lastnik pivovarne v Škofji Loki in, graščak v Komendi. Bil je zelo podjeten in delaven mož.

— **Nagloma je umrl** v Radovljici, zadet od kapi, umirovljeni c. kr. finančni svet. in hišni posestnik g. Franc Tazher.

— **Shod sodalitatis ss. Cordis za kamniško dekanijo** bo v sredo po Veliki noči ob pol 11. uri v Mengšu.

— **Konferenca Sod. ss. C. J.** za ribniško dekanijo bo velikonočni torek na Vel. Poljanah.

— **Izgubila se je** včeraj po sv. maši na Viču pri Ljubljani šele sedem tednov poročena 23-letna soproga posestnika Mateja Pancè, po domače Solnce, na Viču št. 29, z imenom Pepca. Imenovana je srednje velikosti, kostanjevorjavih las, rdečelična in malo podolgestega obraza, oblečena v črno zimsko jopico in krilo temne barve. Omračil se ji je nenadoma um. Kdor bi jo privedel nazaj, storil bi lepo človekoljubno delo. Najvljudneje se prosi vsakega, ki bi jo videl, da o tem obvesti njenega soproga.

— **Simon Gregorčičeva planinska kočja.** Soška podružnica »Slovenskega planinskega društva« je sklenila, da sezida na Krnu planinsko kočjo, katera bo nosila ime našega ljubljence, pesnika S. Gregorčiča.

— **Splošni štrajh v Trstu.** Glavni ravnatelj »Lloyda« se še ni poravnal s stražniki »Lloydovih« ladij, katere je kar na milost in nemilost izročil nekemu zidarskemu podjetniku, ampak je še odpustil 60 skladiščnikov. Socialna demokracija je zagrozila s splošnim štrajkom, ako do 16. t. mes. zadeva ne bo poravnana ter grozi celo s prelivanjem krvi.

— **Grofa Nikolaja Chorinskega** so imenovali v Malem Lošnju za častnega občana.

— **Telefoni na ladjah.** V svobodnem pristanišču v Trstu so doveli na 20 krajih ob pomolih in obalih telefonske žice, odkoder se jih bo lahko zvezalo s parniki pri izkrcavanju. V starem pristanišču je napravljenih 14 takih točk. Ti telefoni so namenjeni v prvi vrsti za mestno službo. Naročnina znaša 2 kroni na dan; za interurbansko službo treba plačati 50 kron.

— **Ostavka reškega guvernerja demontirana.** Neki budimpeštanski list je poročal, da je grof Nako podal ostavko in da zapusti Reko. Minister Andrassy pa izjavlja, da ta vest ne odgovarja resnici in da se o tem v Budimpešti ničesar ne vé.

— **Povodenj v Spljetu** Prve dni pret. tedna je bil Spljet vsled obilega deževja pod vodo. V nekih ozjih ulicah je bil promet ustavljen. Voda je udrila v pritlična stanovanja ter je stala v kletih pol metra visoko. Tudi v okolici mesta je deževje napravilo znatne škode.

— **Nesreča na morju.** Na vožnji iz Aleksandrije v Marselj se je ob Sardiniji potopil parnik »Hohenzollern«, last severonemškega Lloydja. O usodi potnikov in moštva ni nobenih vesti.

— **Smrtna obsodba.** Sodni dvor v Mitrovici je obsodil kmeta Dimitrija Zeca v smrt na vislicah, ker je zavratno umoril Ivana Hadžiča. Zec ima petero otrok. Branilec je prijavil ničnostno pritožbo.

— **Kdo bo ravnatelj na gimnaziji v Gorici?** Sedanji ravnatelj goriškega gimnazija g. Friderik Simzig stopi koncem te-

kočega letav pokoj. Mesto ravnatelja je že razpisano do 15. maja t. l. Naslednik Simzigu mora biti Slovenec!

— **Potres.** V Šmarju pri Kopru so čutili v soboto, 11. t. m. ob polutretji uri zjutraj lahek, valovit potres.

— **Umrl je** v Lokavcu pri Ajdovščini 82 let stari Anton Slokar, prireditelj šempaskega tabora. — Nagle smrti je umrl v Gorici 55 let stari poštni poduradnik gosp. Dominik Orben.

Žrebanja srečk. Da ugodimo mnogostranskim željam cenjenih p. n. naročnikov, je poskrbelo upravništvo, da bo odslej v listnici upravništva odgovarjalo na vsa vprašanja, ki se tičejo žrebanja v Avstriji dopuščenih srečk kakor tudi kurzne vrednosti posamnih papirjev. Celega zaznamka izžrebanj radi pomanjkanja prostora list ne more objavljati. Istotako tudi ne vsakdanjih kurznih cen. Odgovore bomo natiskavali vsak mesec po 1. in 15. Treba pa je, da gg. naročniki naznanijo vse potrebne podatke iz svojih listin, da bo mogoč točen odgovor. — Ako kdo plača poštnino za odgovor, odgovori se mu tudi lahko pisмено.

P. n. naročnike, katerim je potekla naročnina, uljudno opozarjamo, da bomo pošiljali list le še tekoči teden, in ga torej oni naročniki, ki dotlej ne bodo obnovili naročnine, prihodnji teden ne bodo več prejimali.

SOMIŠLJENIKI! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovincem«! Kupujte te naše vžigalice!

Cerkveni letopis.

V zadevi lurskega romanja nam sporoča odbor, da se mu je posrečilo najti način, po katerem bo mogoče sprejeti vse dosedanje oglašence. Ker pa še niso rešene vse podrobnosti, odbor za danes ne more o tem natančneje poročati. Vsak oglašeneec, ki doslej ni še prejel sporočila (položnice), da je sprejet med romarje, bo itak prejel ob pravem času pismeno sporočilo. Prosi se pa, da vsi priglašenci zanesljivo do k o n c a m e s e c a po doposlani položnici pošljejo v e s p r i s p e v e k, ker se na zakasnele ne bo oziralo pod nobenim pogojem.

Štajerske novice.

š **Strašna smrt.** Pri Sv. Bolfanku v Slov. goricah je kopal dne 10. t. m. 17 letni hlapec Janez Merc v rudi za pokopališčem pesek za posipanje; pri tem pa se odtrga kakih sto stotov težka skala ter ga grozovito razmesari. Pri odkopavanju so namreč našli popolnoma strto truplo z odtrgano roko in brez glave, tupatam tudi nekaj možgan namešanih s peskom. Nesreče je sam kriv, ker ni slušal gospodarja.

Koroške novice.

k **Cerkev na Sv. Višarjih je okradena.** Škode je več sto kron. Danes se vrši žandarmerijski ogled.

k **Prestavljen** je vojaški podživinovozdravnik Alojzij Bednar od tren-divizije št. 2 k domobranskemu pešpolku št. 4 v Celovcu.

k **Stalni kinematograf v Celovcu** je napravil kleparski moster Köstner. Predstave se vrše vsaki večer v hotelu »Grömmmer«. Predstavljajo se vedno nove in zanimive slike.

k **Stražni in zaporni zavod** v Celovcu je ustanovil neki Hahn ter že deluje kaka dva meseca.

k **Iz katoliške cerkve je stopilo** v Celocu šest oseb, med temi štiri ženske, in sicer samo »prosvetljene« osebe, namreč dve udovi, ena likarica, ena kontoristinja, en črevljarski pomočnik in slednjič magistratni komisar dr. Novak. Pročodrimovci se jih bodo lahko razveselili, če bodo v novi veri le stalno ostali in se ne bodo zopet nazaj vrnili, kakor se je že večkrat prigodilo.

k **Opeko so podražili** zgornjekoroški opekarji radi povišanja delavskih mezd. Za naprej velja tisoč kosov v vagon naloženih 38 kron, ako se pa v opekarno po nje pride, pa 30 do 34 kron.

k **Prekanjeni tat.** Celovška policija je dobila od graške obvestilo, da je bilo v Gradcu ukradeno neko kolo in kot brzovozno blago v Celovec poslano. 10. t. m. proti večeru pa pride res v Celovcu na kolodvor neki možki po omenjeno kolo. Presenečenje tata pa ni bilo premajhno, ko je naenkrat stopil stražnik izza vogla in ga s kolesom vred aretiraj.

Ljubljanske novice.

lj **Za poštne nadkontrolorja** v Ljubljani je imenovan poštni kontrolor gosp. Jožef Štrukelj.

lj **Javno predavanje** g. kanonika Sušnika bo jutri točno ob pol 8. uri zvečer v »Slov. kršč. soc. zvezi«. Vabimo!

lj **Krščanska ženska zveza**. Predzadnjič je predaval v zvezi gosp. dr. Lampe o liberalni protiverski agitaciji s posebnim ozirom na Ricmanje. Petek, poznik žalostne Matere božje pa gosp. dr. Josip Jerše o temi: »Problem življenja in trpljenja — en pogled na Kalvarijo!« Prihodnje predavanje bo 24. aprila.

lj **K. k. städt. Delegiertes Bezirksgericht — Laibach**. Svojim lastnim očem nisem verjel, ko sem čital na odloku omenjenega sodišča uradno štampilo — kot navedeno — v samonemškem jeziku. — Tako se gaziijo najprimitivnejše narodnostne pravice slovenščine pri onem sodišču, ki ma opraviti docela le s slovenskimi strankami. — Niti dvojezičnih uradnih pečatov se ne rabi! — Nekaj nam sili v pero. Opozorjamo pa na naslov te notice — merodajne kroge!

lj **Shod zaupnikov narodno-napredne stranke v »Mestnem domu«**. V soboto se zbralo v dvoranji »Mestnega doma« kakih 150 zaupnikov narodno-napredne stranke, da postavijo kandidate za bodoče občinske volitve. Zanimivo pa je bilo to zborovanje vendarle, in sicer radi nastopa zastopnika c. kr. uradništva proti kandidatu v drugem razredu g. Svetku. Župan Hribar pozdravi zaupnike ter predlaga za tretji razred sledeče kandidate: Engelbert Franchetti, brivec, Meglič Karol, trgovec, Turk Josip, posestnik, J. Vidmar, trgovec, J. Likozar, nadučitelj, F. Ušeničnik, poštni uslužbenec. Dosedanji odbornik v tem razredu g. Josip Prosenec je padel v nemilost. Zirkelbach pa v mestni plinarni spi spanje pravičnega na svoji si težko pribojevani sinekuri in torej za mestnega očeta ni več dober. Razvila se je debata in po predlogu Mihe Verovška padla je kandidatura Ušeničnika, obveljala pa od Verovška predlagana kandidatura g. Ivana Pavška, hišnega posestnika v Vodmatu. V drugem razredu kandidirajo gg. Dimnik Jakob, nadučitelj, Gorše Anton, posestnik, in Svetek Anton, c. kr. finančni nadsvetnik. V tem razredu so imeli oče župan z enim svojih varovancev zelo težko stališče. Proti nadsvetniku Sveteku je nastal namreč velik punt. Nastopi c. kr. poštne uradništva Tomažin ter imenom uradništva izjavi, da je isto proti tej kandidaturi. Predbaciva Svetku kot bivšemu predsedniku raznih uradniških društev popolno nezmožnost in nedelavnost. Opozarja, da so se pod njegovim predsedstvom godile pri uradniškem konsumnem društvu in pri »Glasbeni Matici« znane defraudacije ter da je danes srečno prijadal od tega, da se ga je oteslo vsako društvo, kjer je mož poprej navidezno deloval. G. Svetka sta prala župan in dr. Triller. Konečno pa se je opravičeval tudi g. Svetek sam. Konstatiral je svečano, da predsednik kakega društva sploh proti društvu nima nikake odgovornosti, za to je tukaj nadzorstvo in odbor. Tem imenitnim nazorom je sledil seveda splošno halo. Svetka si je privoščil še g. Bončar ter predlagal mesto njega kot kandidata g. vpokojenega okrajnega glavarja g. Štefana Lapajne. Ta kandidatura odkloni. Bončar stavi daljni predlog, da naj se kandidat v tretjem razredu g. Meglič pomakne v drugi razred, tam naj pa obvelja že poprej predlagana kandidatura g. Ušeničnika. Župan da na glasovanje listo kandidatov drugega razreda. Svetkova večina je bila tako dvomljiva, da se je moralo glasovati dvakrat in v istini Svetek tudi pri drugem glasovanju ni imel večine, ker so njegovi pristaši dvignili deloma kar obe roki. Župan pa je celi komediji naredil konec ter kar brez štetja glasov imenoval Svetkovo kandidaturu kot sprejeto. Megliču je v drugem razredu napravil prostor g. Gorše, ki je zavzel po g. Grošelju nastalo prosto mesto v prvem razredu. Kaj bodo uradniki ukrenili glede kandidature g. Svetka, nam ni znano. V prvem razredu kandidirata gg. dr. Bleiweis in Anton Gorše. Kandidaturi sta bili soglasno sprejeti. — Župan se zahvali navzočim za udeležbo in zaključil shod. Hujša nesreča se ni zgodila. O izidu volitev bomo poročali.

— **Odbor »Vojaškega veteranskega društva« v Ljubljani** je sklenil v svoji zadnji seji prirediti dne 5. v slučaju slabega vremena 12. julija t. l. v proslavo 60-letnega jubileja Njega Veličanstva presvitlega cesarja Frana Josipa I. veliko vrtno veselico. — V to svrhu prosi odbor vsa društva, da bi se blagovolila ozirati na dan te slavnosti s svojimi priredbami.

lj **Prvo ljubljansko uradniško gospodarsko društvo** je imelo v soboto, 11. t. m. ob 8. uri v svojih društvenih prostorih svoj letošnji občni zbor. Predsednik gozdarski svetnik Putick pozdravi navzoče

ter se spominja umrlih članov, na kar poda tajnik asistent Bradaška gospodarstveno poročilo za leto 1907. Iz tega posnamemo, da šteje društvo 228 članov ter znaša koncem leta 1907. vrednost blaga 14.621 kron 80 v., inventarja 667 K, terjatve 8.260 K 21 v., deležne vloge 11.829 K 70 v., dolgovi 11.125 K 54 v., rezervni zaklad 53 K in dobiček 800 K 14 v. Proti letu 1906. se je prodalo v letu 1907. za 10.000 kron več blaga. Tudi v letošnjem letu raste obrat proti letu 1907. Zadnjikrat se je leta 1901. izkazal dobiček z 1.039 K 92 v., potem so sledile izgube, a letos se je zopet postavilo društvo na zdravo podlago. Društvo se dosledno razvija, saj je že v prvih treh mesecih leta 1908. na novo pristopilo 17 članov. Iz čistega dobička se odkaže 160 K rezervnemu zakladu, 580 K se je porabilo za nagrade in 60 K 14 v se prenese na nov račun. Pri dopolnilnih volitvah so bili vsi skoraj soglasno izvoljeni, in sicer: asistent Bradaška, asistent Guzelj, oficijal Kosem, oficijal Roštan, oficijal Schumi, asistent Avg. Zajec, sod. tajnik Zotmann, sod. tajnik Žebre v načelništvu, kot namestnika inženir Lachnik in oficijal Šemrov; v nadzorništvo pa viš. oficijal Gomilšek, svetnik Wretschko in ravnatelj Zarli ter kot namestnika asistent Goritschnigg in oficijal Tavzes. Ko se je še po predlogu g. sod. tajnika Žebre izrekla zahvala predsedniku Puticku in ostalim članom načelstva ter nadzorstva, je zaključil predsednik občni zbor.

lj **Za voditelja osuševalnih del na barju** je imenovan g. Pavlin.

lj **Divjega petelina** je ustrelil v Horjulju g. Jakob Zalaznik.

lj **Pes na parah**. Pes nekega tukajšnjega nemškega prebivalca je včeraj poginil pod tramvajskim vozom elektr. železnice. Gospodar pa ni napravil, kakor delajo drugi, da pošljejo po konjača, ampak ga je položil v ličen zabojček v hrvarnici in ga posul vsega s svežimi cvetlicami. Za ranjkim kužom žaluje kopa radovednih otrok, ki z velikim hruščem zapuščajo dvorišče. Kdaj bode pogreb, parte ne pove.

lj **Izgubljene in najdene reči**. Neka gospa je izgubila dva metra svilnatih trakov. — Dijak Fran Marolt je našel ščipalnik. — Magistratni sluga Vincencij Pogačnik je našel zlat prstan. — Policijski stražnik Iv. Vidmar je našel svilnat robec. Vse te reči dobijo izgubitelji pri magistratu. — Na južnem kolodvoru je bila izgubljena oziroma najdena palica in štirje zavoji konzerv.

Iz slovanskega sveta.

sl **Organizacija poljskega kmečkega ženstva v Galiciji**. Poljski kmetje v Galiciji so organizirani v društvih zvanih »Kolkarnica«, ki zelo vestno skrbijo za blagostanje poljskega kmeta. Poljske kmetice pa niso bile dozdaj organizirane; bile so brez vsega poduka; ni torej čuda, da je bilo hišno gospodinjstvo na zelo slabem. V zadnjem času pa se za kmečko ženstvo ustanavljajo »Kolkarnice wlościanek«, ki jih ustanavlja »Komitet pracy oświatowej im. M. Vyslouchowej« v Lvovu. V teh društvih se poljske gospodinje in deklice izobražujejo v gospodinjstvu; društva za članice naročajo šivalne stroje, semena za cvetlice in dr. Da ne bodo hiše brez varuha, hodijo eno nedeljo v društvo moški, drugo nedeljo ženske.

— **Nov srbski list v Ameriki**. Srbi v Ameriki ustanove glasilo »Srpski svijet«.

— **Slike kralja Petra v Bosni in Hercegovini**. Agenti iz Novega Sada in Beograda vsiljujejo pravoslavni prebivalstvu v Bosni in Hercegovini slike srbskega kralja Petra s podpisom: »Naš kralj« ali »Naš veliki car Petar«.

sl **Protičeško ščuvanje** je doseglo vrhunec v Lanškrounu na Češkem. Čeh se tem ne sme nikjer pokazati, ako si hoče ohraniti zdravo kožo. Vabila v gledališče, k javnim veselicam, stopnice v javne prostore imajo napis: »Den Čechen ist der Zutritt unbedingt verboten«.

Razne stvari.

Dva dni brez jedi in pijače na morju.

Kapitanski poročnik Mac Laffan v Zahodnji Indiji se je podal 18. m. m. v čolnu sam na lov rib. Nastal je vihar, ki je poškodoval čoln. Dva dni se je boril častnik za življenje. Čoln se je obračal. Le s težavo je držal glavo nad vodo. Položaj se je poslabšal, ker so ga napadli morski volki, ki se jih je obranil s desko. Šele 20. m. m. so ga dobile ladje, ki so ga iskale. Bil je dva dni brez jedi in pijače.

Visok goljuf.

V peterburškem najelegantnejšem angleškem klubu so razkrinkali uglednega člana, ki je goljufal pri igri. S svojo »umetnostjo« je priigrjal nad pol milijona rubljev.

Še ena časnikarska aprilka šala. Dne 1. aprila zjutraj je pisala turinska »Gazzetta«, da se pripelje popoldne iz Pariza v Turin ameriška nevesta abruškega vojvode, mis Elkins. K vlaklu se je zbrala velika množica ljudstva z mnogimi fotografi. Ko je ljudstvo videlo izstopiti črnolaso Angleškinjo, jo je burno in šumno pozdravilo, fotografi pa so tekmovali med seboj, kdo bo srečnejše opravil svoj posel. Mlada dama je pač morala misliti, da je obkoljena od samih norcev; bila je vsa prestrašena ter je končno pričela jokati. Ljudje so začeli sumiti, da to ni prava gosposodična Elkins ter so se hitro pobrali s pozorišča.

— **Predsednik akademije znanosti v Pragi** postane najbrže bivši minister-krajan dr. R. pl. Randa.

Mednarodni časnikarski kongres se bo vršil letos v Berlinu od 20. do 24. septembra. Minolo nedeljo so na mnogoštevilno obiskanem shodu v poslopu nemškega državnega zbora izvolili pripravljalni odbor. Zanimanje za kongres je na Nemškem vsestransko ter bo sprejem udeležencev gotovo sijajen. Razven nemških pričakujejo še 400 zunanjih časnikarjev.

Stavkujoči gimnazijci. Na rumunski gimnaziji v Naszodu dijaki 6. razreda niso prišli k predavanjem, ker je nek profesor z njimi slabo ravnal. Napravili so odbor stavkujočih. Učiteljski zbor je zagrozil, da vse učence izključi. Nato so dijaki izrazili svoje želje v neki peticiji in so izročili ravnatelju ultimatum. V slučaju, da ne izpolnijo njih želja, so zagrozili, da naznanijo profesorje pri ministrstvu radi vporabe prepovedanih knjig. Profesorji so nato ustregli zahtevam učencev.

Glasno petje kljub prepovedi pri obrtnem delu vzrok odpustitve. Nek pekovski pomočnik je bil pri mojstru že 34 dni v službi in je med tem časom pri delu pogosto z glasnim petjem motil nočni mir ljudi v hiši in v soseščini. On je pa kljub trikratni prepovedi od strani mojstra v noči na 14. novembra četrtič glasno pel ter je bil vsled tega brez odpovedi odpušen. Naslednjega dne je pomočnik tožil mojstra pri obrtnem sodišču v Brnu za odškodnino plače, hrane in stanovanja za dogovorjeni čas odpovedi 8 dni v znesku 18 K 40 v. Tožbo so pa odbili, ker je njegovo obnašanje upravičevalo takojšnjo odpustitev.

MINISTRSKA KRIZA V SRBIJI.

Srbski kralj je odobril demisijo Pasičeve vlade in poveril Pašiću sestavo nove vlade. V novo ministrstvo vstopijo vsi dosedanji ministri razven Petrovića, Putnika in Jovanovića. Vojni minister postane Stepanović, Stojanović prevzame začasno stavbno, Tričković pa notranje ministrstvo. Nove volitve bodo 5. maja.

Rokoborba. Poljski rokoborec Ciganjevič je pozval Amerikanca Goča, ki je premagal Hackenschmidta, na tekmo v prosti rokoborbi in sicer za 50.000 K. Goč je poziv sprejel, borila se bosta 10. junija v Londonu. — Steinbach prvič premagan. Po trudapolnem boju ga je položil Pohl na pleča. Borba je trajala eno uro 19 min. — Fristensky, najboljši češki rokoborec, nastopa v Frankfurtu z jako dobrim vspehom.

— **Veslaški klub v Dubrovniku**. Hrv. »Sokol« uftanovi v Dubrovniku veslaški klub. Tak klub obstoji že v Zadru. V Trstu imajo take klube Italijani in Nemci. Slovenci bi jih naj posnemali. Saj spada veslaštvo med najlepše in najzdraveje sporte.

Klic od meje.

S Štajerskega. Obmejni štajerski Slovenci trpijo silno zatiranje. Smrtni njihovi sovražniki, »kultivirani nemški nasilniki« in krvočelniki, slov. odpadniki, z Efialtovim imenom »Nemčurji« pedenj za pednjem prav zverinsko grabijo pod sé slovensko ozemlje. Vsa podla sredstva so tem grabežljivcem premla, uničiti slovenskega oratarja na lastni zemlji, katero so si naši vrlji pradedje s poštenjem pridobili in jo izročili svojim potomcem. Slovenci izgublamo na mejah lepa posestva in poštena imena, ker njih tožna mati Slovenija ne more pomiriti sinove, dá, celo hčere pod svojim okriljem. Nesloga in bratska mržnja na domačiji daje pogum sovražniku, da dnevice in to, neumorno in z napetimi silami uničuje svojega bližnjega — obmejnega Slovenca. Iz nemških trdnjav — Maribor, Ptuj, Celje, meče ta kruti sovražnik strupene pšice na delavne vodje slovenskega kmeta in bombardira smrtonosno na ugledne in hrabre ter značajne bojovnike slovenskega milega in ljubega naroda. V obupu se komaj še branimo na robu slovenske meje in prosimo in kličemo na pomoč rodnim bratom, a v laseh si doma, ne čujejo nas bratje. Brez bratske pomoči moramo krvaveti in na

žalost kmalu izginemo, ker ugrabili so nam sovražniki že deco in zemljo. Krvoželjni janičarji in brezvestni uskoki v vrazjih napadih ropajo in mečejo ob tla svetinje svojih očetov. Rodni njih brat se jim ne smili pri potnem delu in prelita kri umorjenih prednikov jih ne straši v njih izdajalstvu. Hinavsko njih ravnanje jim je značaj in lažigovor njih ljubezen. Sramotna beseda in smrdljiva pisava je teh izdajalcev vsakdanje orožje. Čim bolj je blatna njih obramba in čim bolj vzdihuje ubogi brat pod krvavim njihovim mečem in se vije v krvi, tem bolj se dopade tem brezsrčnim krvočelnikom. Tako in enako doživljamo Slovenci na mejah domovine. Marsikdo si bo pomislil rek: Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal! Res je tako, ali pridj k nam, prosti sin Slovenije, in spoznal boš sam naše revno stanje, videl boš naše žulje, bral boš naše pritožbe, opazoval boš naše objokano obličje, ki ga imamo vsled prekrvočelnega ravnanja naše-ga nemškega sovražnika. Vidj! boš Slovenca plahega pod jarmom ptujega sovražstva in Nemca boš občudoval, ker samoblastno koraka kot paša v sijaju »kaj mi more uboga para.«

Rodni bratje, pridite nam na pomoč z umom in z ljubeznijo. Podpirajte nas vsikdar in povsod!

SOMIŠLJENIKI!! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovencem!« Kupujte te naše vžigalice!

Telefonska in brzojavna poročila.

IVAN MAJDIČ UMRL.

Kranj, 13. aprila. Ivan Majdič je umrl danes ob 2. uri popoldne. Pogreb bo v sredo ob 3. uri.

K UMORU CESARSKEGA NAMESTNIKA V LVOVU.

Lvov. Ministrski predsednik baron Beck prekine svoj dopust in se bo osebno udeležil pogreba umorjenega gališkega cesarskega namestnika. Tudi poljski minister-rojak in finančni minister Korytowski se osebno udeležita pogreba. Včeraj so truplo grofa Potočkega položili na oder v avdijenci sobi, v kateri se je izvršil umor, danes so pa prenesli truplo v grofovo privatno kapelo. Morilec je takoj, ko so ga prepeljali v zapor, zahteval, naj mu iz bližnje restavracije prineso kaj jesti. Morilec je izjavil, da je storil sklep, umoriti grofa Potočkega, že takrat, ko je bil radi izgredivov proti Körberju kaznovan, in se je že takrat izrazil, ko je videl Potočkega na balkonu, »da mora ustreliti tega volka«. Drugič je ponovil sklep pri vseučiliških izgredivih, sedaj je pa izvršil sklep radi krvavih dogodkov pri volitvah.

Dunaj. Notranji minister Bienert h je danes cesarju osebno poročal o umoru grofa Potočkega.

ČEŠKO NARODNO GLEDALIŠČE NA DUNAJU.

Praga, 13. aprila. Ravnatelj češkega narodnega gledališča Schmeranz je izjavil nasproti nekemu uredniku »Narodnih Listov«, da se cesar zelo zanima za to, da bi ob jubileju predstavljali na Dunaju igre avstrijskih narodov. Ravnatelj dunajskega gledališča »Theater an der Wien« Karczag je sporočil, da izvede gostovanje češkega narodnega gledališča na Dunaju.

ZOPET ODKLONJENA ČEŠKA VLOGA.

Kraljev Gradec, 13. aprila. Sodišče v Karlovih Varih je odklonilo češko vlogo odvetnika dr. Rudolfa, češ. da češčina v Karlovih Varih ni običajna.

ITALIJANSKI VSEUČILIŠČNIKI ZA UNIVERZO V TRSTU.

Trst, 13. aprila. Včeraj se je vršil tu shod italijanskih vseučiliščnikov, ki so se izjavili glede vseučilišča za načelo: »Trst ali nič« ter izrekli g. g. poslancema Conci in Pittoni radi njunega postopanja v vseučiliškem vprašanju.

SRBSKA SKUPŠČINA RAZPUŠČENA.

Belgrad, 13. aprila. Srbska skupščina je ob protestu mladoradikalcev razpuščena. Nove volitve bodo 5. maja, nova skupščina se snide 17. junija.

ANARHISTIČNI NAPAD V TOURCOINGU.

Tourcoing, 13. aprila. Včeraj ob tri četrti na 10. uro zvečer je razpočila pred vhodom na policijski komisariat III. arondissementa dinamitna bomba. Neki avtomobilski šofer je precej nevarno ranjen na obrazu. Opazil je namreč bombo in je hotel ugasniti vžigalno nit. Na komisarijatu in na sosednjih hišah so počile vse šipe. Zaprlj so nekega belgijskega anarhista.

NEMIRI NA OTOKU CIPERA.

Nicosia, 13. aprila. Ob imenovanju novega ciperškega nadškofa so se vršili spopadi s policaji. V Nicosiji so proglasili preki sod.

+ Prvi vagon naših vžigalic »V korist obmejnim Slovincem« je razprodan! Drugi vagon je že na potu ter prispe te dni v Ljubljano. Jasno je govorilo ljudstvo ter pokazalo s tem, da je pokupilo cel vagon vžigalic tekom desetih dni, da je bila že skrajna potreba, da smo vpeljali te naše nove vžigalice. Somišljeniki! Vstrajajte pri začetem delu! Zahtevajte te naše vžigalice povsod, bodisi v trgovinah, bodisi v tobakarnah! Rabite dosledno te naše vžigalice ter zahtevajte, da jih rabi tudi gostilničar, h kateremu zahajate! Somišljeniki! Skrbite, da bodo i vsi naslednji vagoni teh naših vžigalic tako hitro razpečani, kakor je bil prvi, skrbite za to, da bodo prihajala naročila na te naše vžigalice brez odmora kakor doslej. Ako bode storili Vi svojo dolžnost, potem bode tudi lahko odseku za narodno brambo vršiti svojo nalogo ter podpreti naše obmejne brate Slovence povsod in vsikdar, kjerkoli in kadarkoli bode to potrebno. Vsakdo rabi odslej naše vžigalice »V korist obmejnim Slovincem!«

+ Vžigalice »V korist obmejnim Slovincem« v malem (merkur) formatu so včeraj prispele v Ljubljano, na kar smo jih takoj razposlali. Njih zunanost je lična in gotovo se prikupijo te naše vžigalice vsem onim, ki rabijo rajši male škatljice. Somišljeniki! Segajte po njih, da prinesejo ono korist obmejnim Slovincem, ki jo oni pričakujejo od naših vžigalic.

SOMIŠLJENIKI!! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovincem«! Kupujte te naše vžigalice!

ZITNE CENE.

Budimpešta 13. aprila.

Pšenica za april	10 70
Pšenica za oktober	9 23
Koruza za maj	6 25
Oves za april	9 40

Efektiv: 15 ceneje

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 806 2 m, srednji zračni tlak 726 0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Prilivna v. m. v. m.
12	9. zveč.	32 6	8 2	brez vetr.	jasno	
13	7. zjutr.	32 9	2 1	sL. jvzb.	megla	0 0
	8. pop.	31 6	15 0	sr. zah.	obl	

Srednja včerajšnja temp. 8 3°, norm. 9 1°.

Zahvala.

Za premnoge dokaze prisrčnega sočutja ob smrti in pokopu iskreno ljubljenega soproga, oziroma očeta, gospoda

Dr. Emila Klimeka
okrožnega in letoviškega zdravnika na Bledu

izreka vsem ljubim prijateljem in znancom najprisrčnejšo zahvalo

družina Klimekova.

NA BLEDU, 11. aprila 1908.

Zahvala.

Za vse tolažeče dokaze iskrenega sočutja ob izgubi dragega soproga in brata, gospoda

Janeza Smrke-ta

izrekava tem potom srčno zahvalo častitim gg. oo. lazaristom, domačemu gosp. župniku, požarni brambi na Ježici, veteranskemu društvu in slav. občinstvu za obilo udeležbo.

Stožice, 13. aprila 1908.

Marija Smrka
soproga.

Jožef Smrka
brat.

Zahvala.

Globoko potrti vsled prerane izgube iskreno ljubljenega soproga, odnošno matere, hčerke, sestre, svakinje, gospe

Marije Elsner

si dovoljujemo tem potom izraziti svojo globoko zahvalo za številne dokaze najodkritejšega sočutja, za krasne darovane vence ter za častno izredno številno spremstvo pri pogrebu nepozabne nam pokojnice.

Posebno se še zahvaljujemo prečastiti duhovščini, visokemu uradništvu, slav. požarni brambi ter gospodom pevcem za tolažilno nagrobno petje.

Iskrena zahvala bodi visokorodni gospej soprogi c. kr. notarja gosp. L. Svetec-a za neutrudljive dobrotljivosti tekem celega časa dolge boleznin nepozabne pokojnice in ljubeznivo pomoč ob prebitki nesreči.

Litija, dne 10. aprila 1908.

Žalujoci ostali.

Dobre likarice

se takoj sprejmo proti dobri plači pri deseturni delavni dobi. Trajna služba. Dopisi na **parno pralnico v Beljaku.**

889 3-2

873 Išcem 2-2 KNJIGOVODKINJO

veščo nemščine in slovenščine, ako mogoče tudi nekaj laščine. Ponudbe naj se stavijo na **G. Vidmar, lesotržec v Gorici.**

25 Marijinih pesmi

(Riharjevi in drugi napevi).

Za mešani in moški zbor uredil **Josip Sicherl, organist.**

Cena: Partitura K 2.-. Posamezni glasovi 35 vin. — Dobiva se v »Katoliški Bukvarni« in pri organistu v Ribnici. 904 6-1

Enonadstropna hiša

na jako ugodnem prostoru za trgovino ali obrt, se **proda na Vrhniki.** — Cena okroglo 5000 K. 905 3-1

Več pove upravništvo »Slovenca«.

Proda se

902 2-1

posestvo

s trgovino v Logatcu na Brodu z novo **enonadstropno hišo**, v kateri je dobro idoča **gostilna, prodajalna špicerijskega blaga**, z novimi gospodarskimi poslopji, z njivami, vrtom in gozdom, po jako ugodni ceni, za 10.000 K. radi selitve. — Več pove lastnik **Matevž Habe.**

Trpežen, močan

901 4-1

VOZ (parizar)

je ceno na prodaj v skladišču opeke, **Trnovski pristan št. 1 v Ljubljani.**

Št. 599.

Razglas.

Mestno županstvo v Rudolfovem razpisuje službo

= mestnega blagajnika =

z začetno letno plačo 1600 K ter tremi petletnicami po 200 K. Po enoletnem zadovoljivem službovanju se potrdi blagajnik stalno v službi ter plača poviša na 1800 K.

Službo bode nastopiti **1. maja 1908.**

Dvojnega knjigovodstva ter slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi popolnoma zmožni prosilci naj vložo z dokazili usposobljenosti in spričevali dosedanjega službovanja opremljene prošnje

do 25. aprila 1908

podpisanemu županstvu.

Mestno županstvo Rudolfovo,

dne 11. aprila 1908.

S. pl. Sladovič l. r.
mestni župan.

Velika zaloga oblek za gospode in dečke

A. KUNC

Ljubljana, Dvorni trg št. 3.

Strokovnjaška postrežba po stalnih, na vsakem predmetu označenih cenah:

Moderne obleke za gospode	od K 20— naprej
Površniki	30—
Pelerine	16—
Hlače	6—
Turistne obleke	34—
Modni telovniki	6—
Salonske obleke	64— lastni izdel.
Smoking-obleke	56—
Solske obleke za dečke	6— naprej
Elegantni kostumi za dečke	7-50
Površniki (Bootsjaken)	12—
Pelerine	6—
Hlače	3-20
Štajerski kostumi	9—
Hlačke iz imit. jehovine za dečke	3-50
Mornarski kostumi za dečke (z dolgimi hlačami)	18—

Sprejemajo se vsa popravila oblek iz lastne zaloge.

Na deželo se pošiljajo obleke na izber.

Podružnica v Spiljetu.

Osloviška glavniica I I K 2.000.000. I I

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge po

4 1/2 %

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po kulantnem kurzu.

Podružnica v Celovcu.

I Rezervni fond I I K 200.000. I I

Mejstniška občinska družba 48 180 173

Najkvalitetnejši

MERCUR

nakup in prodaja vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnice, sredstev, deviz, valut in donarja.

Zamenjava in eskompiranje izrednih zastavnice in obligacij, st. in kuponov.

Občni zbor društva „Ljubljana“

V soboto, dne 11. t. m. se je vršil v kleti hotela »Union« XVI. redni občni zbor društva »Ljubljana«, ki je pokazal, da »Ljubljana« vedno bolj napreduje in da se v polni meri zaveda svoje lepe naloge. Ob 9. uri zvečer je otvoril predsednik Rado Sturm zborovanje, ustanovivši sklepčnost. Pozdravil je došle izvršujoče in podporne člane, deželnega odbornika dr. Evgena Lampeta, dež. poslanca J. Mandelja, občinskega svetnika Prosenca, zastopnike časopisja in razne druge gospode ter predstavil zborovalcem političnega komisarja gosp. Robido. Nato je podal približno sledeče

poročilo o društvenem gibanju:

Odbor društva »Ljubljana« stopa po preteku desetih mesecev pred društvene članove, da položi račun o svojem delovanju. Pred desetimi meseci je bilo zborovanje društva v veliki dvorani hotela »Union«. Takrat se je bil boj za obstanek in bodočnost društva. Pojavila se je bila namreč v društvu struja, ki je delala na to, da društvo uniči. Toda to namero se je krepko izpodbilo. Dotičniki so se iztrebili iz srede društva, in danes vlada v njem edinstvo in sloga, kakor v malo katerem drugem društvu. Tudi občinstvo, ki je bilo sicer že prej na strani društva, se je zavzelo za reorganizacijo istega, in lahko se reče, da se je v zadnjih desetih mesecih več doseglo, nego preje v petnajstih letih. Ne samo, da se je društvo v tem času finančno opomoglo, tudi njegov ugled na zunaj se je povzdignil. Danes se je stališče društva, ki je stalo v prejšnjih časih večkrat na robu propada, docela utrjeno. Ne le v gmotnem oziru je društvo močno, ampak tudi pevski zbor je tak, da danes lahko konkurira z vsakim ljubljanskim pevskim društvom, dasi se je izključilo 24 članov opozicije. (Pritrjevanje in odobravanje.)

S početka je imelo reorganizirano društvo težave zaradi pevovodje. Da v najkritičnejšem času ni padel nivo pevskega zbora, za to gre največja zasluga gosp. Marku Bajuku, ki je za časa svojih počitnic vodil pevске vaje s hvalevredno požrtvovalnostjo. Dolžnost društva je, da se društvo o tej priliki hvaležno spominja gosp. Bajuka. (Živio!)

Za njim je stopil v akcijo gosp. Svetek, eden izmed najzaslužnejših pevovodij slovenskih. Dočim je preje »Ljubljana« gojila izvečine le navadne pesmi, povspela se je pod spretnim vodstvom gosp. Svetka na tako višino, da častno nastopa tudi na koncertnem podiju. Želeti je, da bi se tudi v bodoče občinstvo zanimalo za procvit društva in ga gmotno podpiralo, da ne nastane letargija in da ne bodo pevci sami sebi prepuščeni.

Predsednik se na to zahvaljuje pred vsem podpornim članom, ki so toliko žrtvovali v proseh društva. Zahvaljuje se nadalje med drugimi gosp. dr. Robidi, gospodom državnim poslancem S. L. S., visokošolcem, združenim v »Zarji« in »Danici«, ki so za časa počitnic vedno radi priskočili društvu na pomoč, slovenskim damam, zlasti gospej dr. Peganovi.

Govornik izreka zahvalo tudi slovenskemu tisku in stavbinski družbi »Union« za njeno naklonjenost do zadnjega časa. (Ugovori.) Grajati pa mora najnovejši dogodek, ko se je društvo »Ljubljana« nekako zahrbtno postavilo na cesto, dasi je bila za današnje zborovanje najeta dvorana že pred tremi tedni in se tudi vinske kleti ni rezerviralo tako, kot je bilo dogovorjeno. (Zadnji čas se množe pritožbe, da se gostom ne da tega, kar zahtevajo, in da je red silno pomanjkljiv. Naše mnenje je, da se mora izvršiti to, kar se dogovori in sklene, potem ne bo pritožb. Ozira naj se na želje gostov, napravi naj se brezobzirno tak red, kakor zahteva splošni pomen »Uniona«. Ured.)

Govor predsednika je bil sprejet z odobravanjem.

Poročilo tajnikovo.

Tajnik Potnik čita zapisnik odborove seje z dne 19. junija 1907. O društvenem delovanju poroča:

V pretečeni 10-mesečni dobi društvenega poslovanja vršilo se je 20 odborovih sej, istotako mnogoštevilni sestanki s pomožnimi odseki za priredbo veselice.

Med najbolj vspele priredbe spadajo: velika ljudska veselica in maskarada. Ravno tako pa tudi ne zaostajata »Kabaretni« in »Miklavžev večer«. Društvo je pridelilo štiri izlete: v Trzič, Idrijo, Prosek in na Jesenice.

Z zborom in s posameznimi oddelki zbora nastopilo je društvo v 26 slučajih. Izvršujočih članov ima društvo 52, podpornih 249, častna dva in ustanovnih 8.

Pevske skušnje, v kolikor so se vršile, so bile v primeru s prejšnjimi dobro obiskovane. Tajniško poročilo, kakor tudi zapisnik zadnjega občnega zbora, se na to odobrita.

Poročilo blagajnikovo.

Blagajnik Jakob Porenta poroča o stanju blagajne. Dohodki so bili: Gotovina, sprejeta od bivšega blagajnika 77 K 1 vin., darovi 512 K 14 vin., podpornina 1426 K, vstopnina pri društvenih veseljih 4142 K 1 v., časopis »Raglja« in anonce 197 K 27 vin., ustanovnina 50 kron, razni dohodki 342 K 70 vin.; svota dohodkov 6747 K 13. Stroški: upravni 1594 kron 88 vin., izleti 426 K 78 vin., plače in nagrade, članarina zvezi pevskih društev 454 K 80 vin., razno 962 K 98 vin., godba 717 K 16 vin., najemnina za vselečne prostore 773 K, nakup inventarja 99 kron 39 vin., plačilo prevzetih starih dolgov 514 K 76 vin.; svota izdatkov 5543 K 75 vin. Čisti preostanek 1908 1203 K 38 v. Promet 12.290 K 88 vin.

Če bi ne bilo starih dolgov, ki so že plačani, znašal bi blagajniški preostanek 1718 K 14 vin.

V imenu pregledovalcev računov poroča gosp. Globelnik, da se je vse račune našlo v popolnem redu.

Predsednik izjavlja, da je društvena gotovina plodonosno naložena v »Ljudski posojilnici«, le mala vsota se nahaja v rokah blagajnikovih, v pokritje tekočih računov.

Svet. Prosenec predlaga, da se dá odboru glede računov absolutorij in izreče zahvala vsemu odboru za uspešno delovanje. Soglasno sprejeto.

Poročilo arhivarja.

O stanju arhiva poroča predsednik, ki je sam izvršil inventariziranje. Društvo poseduje 183 zborov, okolu 60 čveterospavov, 30 moških zborov, in 100 partitur (brez glasov), lasten glasovir, dekoracije, kostume, omare, zastavo, srebrno taktirko itd., skupaj, razmerno nizko cenjeno, v vrednosti 3100 K. (Prištevši gotovino v blagajni 1200 K in v naprej plačano stanarino 240 K, ima društvo torej premoženja okrog 4500 kron, brez vsakih pasiv.)

Volitev odbora.

Predsednik opozarja, da je ta točka dnevnega reda pač najiminennejša. Odbor se je v dveh sejah posvetoval o kandidatih ter predlaga zborovalcem listo, o kateri želi, da ji občni zbor po večini pritrdi ter izvoli novi odbor, ki si bo prizadeval, da vsestransko deluje za prosep društva in popravji, kar je še v notranjem delokrogu zamujenega. Za overovalca predlaga gg. Volto in Ravtarja.

Dr. Zajc predlaga za predsednika Radoslava Sturma, za podpredsednika Ivana Dachsa, naglašuje, da sta ta dva moža v polpreteklem času morala trpeti največ od neke strani in torej najbolj zaslužita, da jima nudi občni zbor s soglasno izvolitvijo zadoščenje. (»Živela!« Živahno ploskanje.)

Predsednik konstatira, da sta imenovana soglasno izvoljena.

Nadalje so bili izvoljeni za odbornike: Jakob Porenta, dr. Vlad. Pegan, Melhior Ravtar, dr. Lovro Pogačnik, Ivan Vrečko, Maks Bradaška, Rudolf Rotter; za revizorja Fran Globelnik in Fran Feldstein. Vsi izvoljeni izjavijo, da sprejmejo izvolitev, razun g. Rotterja, ki opetovano odločno izjavi, da izvolitve iz osebnih ozirov ne more sprejeti. Vsled tega se voli na njegovo mesto drugega odbornika. Skrutinij pokaže enako glasov za gg. Volto in Potnika. Ker poslednji izjavi, da izvolitve ne sprejme, rezultira z relativno večino glasov kot izvoljen gosp. Volta, ki izvolitev sprejme.

Podpredsednik Ivan Dachs se zahvaljuje na izkazani mu časti ter pravi, da bo z veseljem vršil prevzeto nalogo ter kakor doslej, v najhujših viharjih odločno branil zastavo »Ljubljane«. Tudi predsednik R. Sturm se zahvali na izkaznem mu zaupanju ter podeli besedo pevovodji Svetku, ki poroča:

o izpremembi društvenih pravil.

Pevovodja Svetek čita načrt novih pravil. Po podrobni debati, v katero so posegli med drugimi gg. deželni odbornik dr. Lampe, deželni poslanec Mandelj, dr. Pegan, dr. L. Pogačnik, svetnik Prosenec, Rotter, dr. Zajc in urednik Ekar, se je sprejelo posamezne paragrafe novih pravil povečini v obliki, kakor jih je predlagal pevovodja Svetek. Društvo bo nosilo odslej ime Slovensko glasbeno društvo »Ljubljana« v Ljubljani.

Namen društva je prosep slovanske glasbe v občje. To besedilo je predlagal g. dr. Lampe, da bo društvo moglo zalagati tudi izvirne skladbe hrvatskih skladateljev.

V dosego tega namena društvo:

1. Prireja vsakovrstne glasbene in zabavne priredbe na Kranjskem in izven Kranjske, z domačimi in tujimi močmi.

2. Prireja poljudna predavanja o glasbi.

3. Vzdržuje redno pevsko in glasbeno šolo in ustanavlja slov. glasbene šole na Kranjskem in Primorskem.

4. Po možnosti zalaga izvirne slovanske skladbe in razpisuje od časa do časa nagrade za najboljše slovanske skladbe. O založbi in nagradi sklepa v to svrhov sestavljen artistski odsek peterih glasbeno naobraženih mož in sicer z relativno večino ter poroča potem odboru, ki odločuje definitivno. Pevovodja je ob sebi član tega odseka. Volji pa se ta odsek pri vsakem občnem zboru na novo izmed društvenikov v občje.

Ta ima svoj elaborat izročiti pod 4. omenjenemu odseku, ki poroča odboru; eventualno izdajo in nagrado določi ta.

5. Pospešuje nabiranje narodnih pesmi in jih izročja v harmoniziranje in proučevanje večjemu glasbeniku.

6. Izvaja vsako drugo leto po jeden konkurenčni koncert izključno novjših slovenskih skladb.

7. Izvaja vsako tretje leto po en slovanski koncert, ki naj obsega izključno slovanska glasbena dela, če le mogoče vseh slovanskih narodov.

8. Izvaja vsako leto po enkrat eno cerkveno glasbeno delo, mašo, requiem ali kaj drugega.

9. Prireja in goji kamorno glasbo.

10. Vzdržuje knjižnico, ki ima obsegati glasbena dela sploh brez razlike narodnosti, pa tudi poučne knjige o glasbi.

11. Po možnosti podpira nadarjene slovenske glasbenike.

12. Vzdržuje moški in ženski zbor.

Druge važnejše izpremembe, sprejete soglasno, so v tem, da se lahko skliče občne zbere za slučaj nesklepčnosti pol ure pozneje v istem prostoru in z istim dnevnim redom. Ob izpadu odbornikov voli jih odbor sam po kooptaciji iz srede članov. V slučaju, da se društvo razide ali razpusti, pripade premoženje »Slovenski krščansko-socialni zvezi«.

Slučajnosti.

Dr. Pogačnik vabi zborovalci k javni telovadbi telovadske organizacije dne 3. maja v Ljubljani in k izletu na Šmarno goro. Predsednik poroča, da je odbor v tem oziru že potrebno sklenil.

G. Globelnik želi, da bi članovi prejeli sprejemnice že koncem maja in začetkom junija.

Predsednik Sturm predlaga, da se postavi vsem pokojnim pevcem »Ljubljane« na centralnem pokopališču spomenik, v to svrhov naj se izplača iz društvene blagajne 200 K ter vporablja za naprej pa 15% kosmatega dohodka od veselice. Dr. Pegan iskreno pozdravlja ta predlog ter predlaga, da prouči odbor do vprašanje ter poroča o tem na prihodnjem občnem zboru.

Predsednik izreka zahvalo vsem zborovalcem, vabi pevce na veselo novo delo ter s prošnjo do podpornih članov zaključuje zborovanje okrog 12. ure ponoči.

Podlaga novemu delu za procvit glasbe med nami je s tem izvršena. Vabimo vse somišljenike k sodelovanju, da v »Ljubljani« dobimo res to, kar je tako ponosno začrtano v njenih novih pravilih!

Nemški ljudski tabor v Komatavi.

K o m a t a v a, 12. aprila.

V »Parksäle« se je danes popoldne vršil od hebskih županov in okrajnih načelnikov sklicani nemški tabor, v kateremu so vse nemške stranke na Češkem poslane svoje zastopnike. Bivši nemški minister Prade je shodu pisal, da se bo vedno zavzemal za narodno ločitev okrajev, avtonomijo, razdelitev najvišjih uradov v češki in nemški oddelek, nemški zunanji in notranji jezik, nemške sodnike in uradnike za nemški del Češke. Kar velik narod soglasno in neprestano zahteva, to da mora doseči. Iro pa je predsedništvu shoda sporočil, da ga ne bo na tabor, ker so ga aranžirali tisti, ki na eni strani slovanoljubno državo podpirajo, na drugi pa sklicujejo protestne shode proti nji.

Mestni svetovalec Karg iz Heba označuje za pravega sovražnika Nemcev Čehi in pozivlja spricho tega Nemce k ednosti. Nemci se bodo do zadnje srage krvi borili za to, da se odpravijo Stremayerjeve jezikovne naredbe. Državni poslanec dr. Bachmann opozarja na najnovejšo naredbo cesarskega namestnika na Češkem, ki določa za notranji uradni jezik nemščino. Avstrijski narodi stremijo po vedno večji kulturni moči, toda Nemci vzlic temu ne smejo dopustiti, da bi te težnje prodrle, kar so zgradili vekovi. Nemci so vedno bili drža-

vo ohranjujoč narod in nemški uradni jezik je bil najčvrstejša vez za državno celoto. To naj si pustijo Nemci vzeti od nasilnih Čehov in onemogle, Nemcem sovražne vlade? (Klici: Nikdar!) Govornik se sklicuje na bitko na Beli gori, ki je zagotovila nemškemu jeziku na Češkem prvenstvo. L. 1848. se je izkušalo to prvenstvo podreti, pa ni šlo. Leti 1852 in 1856 ter odprava Badenijevih jezikovnih naredb značijo zmago notranjega nemškega uradnega jezika. Nemci bodo magari vlado strmoglavili, da dosežejo svoj cilj in varujejo svoje narodne svetinje. (Navdušeni Heilklici). Poslanec dr. Jäger je pogreval zgovino. Do l. 1861. je Praga bila nemška, zdaj pa prvači Čehom in tudi Plzen so si osvojili. Zdaj so že na tem, da si priborijo nemške Budjejevice. Pa ne zadosti — jezikovni boj so ponesli celo v Heb, veletrdnjavo nemštva. Nemci v vsi Avstriji morajo delati na to, da se češki jezik in češki duh izrineta iz uprave in politike. Država lahko brez Nemcev propade, brez Nemcev ne more živeti. Ako nič ne pomaga, bodo Nemci posegli po skrajnih sredstvih: ne bodo plačevali davkov! (To širokoustenje se je navdušeno sprejelo.) Nato je govoril član gosposke zbornice dr. Eppinger, ki je sicer bolj »visoko«, pa nič manj strastno govoril. Prizadevanje Čehov, da uveljavijo ne nemških sodiščih tudi češčino, je označil za protizakonito in protustavno ter za atentat na pravno zavest vsega ljudstva. Nemci se ne bore samo za pravice svojega jezika, temveč tudi za obstoj celokupne monarhije. (Urnobesna navdušenost in ploskanje.)

Popoldne je govoril Wolf, ki je vse nemške peteline daleč prekosil. Dejal je, da so Čehi v proračunskem odseku arogantno nastopali in da ima drugo češko vseučilišče na Moravskem postati zgolj tovarna za češke uradnike. Čehi zahtevajo češki najvišji sodni dvor, češko upravno sodišče in priznanje svojega državnega prava. Kar se tiče nameravanega gostovanja češkega narodnega gledališča na Dunaju, so vsi Nemci — tudi krščanski socialci — edini v tem, da se ne sme vršiti, tudi če bi zato morala teči kri! Dunaj se v jubilejnem letu ne sme omadeževati s češkimi predstavami! Minister Peschka je nato vlado opozoril. Kar se tiče nameravanega jezikovnega zakona, mora biti tak, da bo v njem priznana na nemškem ozemlju izključena veljavnost nemškega jezika. Vlada nas je pozvala, naj, dokler zadeva ni rešena, varujemo premirje. Bili bi politični kretini, ako bi to storili. Narodni tabor odločno zahteva od nemških sodnikov, da odklanjajo konsekvntno vse češke vloge.

Zagotavljamo vlado, da bomo segli do najskrajnejših sredstev, ako bi se le enemu nemškemu sodniku zaradi tega izkrivil las. Današnji časi so še resnejši kot časi Badenijevi, razvnel se bo na vsej črti najljutejši boj. Bodimo pripravljani, da ga zmagovito izvojemo! (Viharno odobravanje.) Dr. Schreiner je izjavil, da so agrarni poslanci z ostalimi nemškimi poslanci edini. Nato se je sprejela resolucija, v kateri se povdarja, da Nemci smatrajo uvedbo notranjega češkega uradnega jezika na Češkem za kršenje zakona. Postopanje nemških sodnikov je pravilno, odgovarja duhu zakonodavca in se naslanja na stoletno prakso, katero je do leta 1897 varoval tudi najvišji sodni dvor. Nemškimi uradnikom, ki v tako neznoznih razmerah vztrajajo na svojih mestih, se izreče pohvala in priznanje. Ako naj se doseže s Čehi sporazum, je neobhodni pogoj, da se ločijo okraj po narodnosti bodisi v pravosodnem bodisi v upravnem oziru. »In Deutschböhmen deutsch allerwege!« Od nemških poslancev iz Češke se pričakuje, da bodo brez ozira na politično mišljenje odločno nastopili za neodvisnost nemških sodnikov in za zakonito varstvo tistim nemškimi sodnikom, ki svoje narodno prepričanje neustrašeno tudi v praksi pokažejo in izvršujejo. Nemci odločno zahtevajo, da se odpravijo Stremayerjeve jezikovne naredbe. V imenu nemških deželnozbornih poslancev je Pačker izjavil, da se bodo v varstvo svojih narodnih pravic v češkem deželnem zboru združili agrarci, naprednjaki, radikalci in nemška ljudska stranka v taktično zvezo. Ta zveza se bo l. skupno posvetovala o dnevnem redu deželnega zbora, 2. o volitvah v deželni odbor in druge deželne zavode, 3. bo izvolila izvrševalni odbor 12 članov, ki bo izvolil načelstvo. Nato so udeleženci zapeli »Wacht am Rhein« in se je tabor zaključil.

Vsa znamenja v zadnjem času kažejo, da se bo v monarhiji od severa do juga razvnel jezikovni boj na vsej črti. Bog ve, v čegavo dobro — gotovo ne v korist socialopolitičnim reformam, ki bi morale

dnevnom redu. Pomniti bo treba, da so Nemci boj izvali; v prvi vrsti liberalci, ki so potegnili s seboj tudi krščansko misleče sorojake. Bodi temu kakorkoli — Slovani bodo morali takoj misliti na odločen protiodpor in obsežno jezikovno protiakcijo. Le na ta način bo mogoče ohladiti korajžo nemških kričarjev. Ni dvoma, da bo razsodnost zmagala; v resnici demokratski elementi ne bodo pripustili, da bi nemškonacionalna prenapetost zavirala koristna dela v prid ljudskim slojem. Čehi bodo tudi češke socialne demokrate imeli na svoji strani. Da se mora v ne predolgem času narodnim manjšinam povsodi zagotoviti jezikovna, politična in gospodarsko-kulturna avtonomija, o tem so prepričani vsi resni politiki. (Dr. Renner, Nemeč, Meissner, Perič, gen. v. Guggenberg Keistner, Perič, general v. Guggenberg itd. v »Das neue Österreich«, Danzer, Dunaj 1908. Primerjaj zadnje debate v »Der Kampf« itd.) Temu natornemu razvoju se vročekrvni petelini v Sudetih in nemških alpah ne bodo mogli postaviti nasproti! Niso več oni tisti, ki Avstriji rišejo usodo in pota!

Telovadba.

(Brunet: Telovadba v petrazrednih in manj kot petrazrednih ljudskih šolah. Druga pomnožena izdaja. Ljubljana, 1907.)

Prva izdaja telovadbe, ki je izšla pred nekaj leti, je jako hitro pošla, kljub temu, da ni bila posebno srečno sestavljena, a to je ravno dokaz, kako potrebne so tudi pri nas knjige za telovadbo. Zato smo radovedni pričakovali druge izdaje in jo pozdravili s tem večjim veseljem, ker je dosti boljše od prve. Knjiga ima spredaj kratek, prav dober uvod, ki ob kratkem razlaga smoter telovadbe in daje splošna navodila za izvajanje; obsega tudi vse v telovadbo spadajoče stroke: proste in redovne vaje, vaje na orodju in igre. Metodčno je tvarina dobro razdeljena po razredih, kar nam kaže, da ima gospod pisatelj dolgoletno prakso, in prepričani smo, da se bo knjiga v naših ljudskih šolah prav dobro in uspešno rabila.

Kdor se je kdaj pečal s telovadbo, bo rad priznal, da ni ravno lahko spisati knjigo, ki bi v vsakem oziru zadostovala telovadnemu pouku; to je pri nas Slovincih tem težje, ker nismo imeli do zadnjega desetletja nič stalnega v terminologiji ali pravzaprav tudi še zdaj nimamo; zato dela terminologija pri spisovanju takih knjig največ težko. Tudi knjiga, katero imamo v mislih, ni vseskozi srečna v tem oziru, in sicer zato ne, ker so skoro vsi izrazi skovani po nemških vzorih. Gospod pisatelj namreč z nekako krčevito doslednostjo dobesedno prestavlja posamezne izraze iz nemške terminologije, kar je seveda napačno, ker so se pri Nemcih udomačili izrazi, ki so nam čisto nerabni. Ako ima Nemeč svoj Schafsprung, Katzensprung, Wolfsprung, Hechtsprung in Diebsprung, mi tega pač ne smemo dobesedno prestavljati, ker je smešno, če rečemo: ovčji skok, mačji skok itd. Naravnost barbarski so za Slovence izrazi: oberoč, obelehč, obenož v pomenu beidhändig, beidarmig, beidbeinig ali beidfüssig, ravnotako enolahč, enoroč, enonož za einarmig, einhändig, einbeinig ali einfüssig. Ako rabimo namesto tu naštetih besed izraze: z obema rokama ali z eno roko itd., dobimo izraze, ki so domači in se splošno rabijo, obenem pa so tudi samo za tri, oziroma en zlog daljši in to je vendar malenkost, katero tudi »stroga preciznost v telovadbi« lahko spregleda; kajti ako je treba to zapisati, lahko krajšamo, ako pa govorimo, ne bomo gledali na to, če ima beseda tri zloge več ali manj.

Nemcu beseda »Säule« lahko zaznamuje več telovadcev, ki so razdeljeni v vrste, vendar zelo dvomimo, da bi bila tudi nam taka metafora mogoča, pri nas namreč »steber« ne pomeni nič drugega, kakor steber, ki je navadno lesen, kvečemu tudi lahko železen ali zidan. »Končine« v pomenu »Extremitäten« ima sicer tudi Pletersnikov slovar, toda ne vemo, kaj bi si učenci mislili, ako bi se komu pri telovadbi reklo: »Primitte s palčnim prijemom za drog in dvignite spodnje končine.« Isto velja tudi za izraz »krčisteza« v pomenu »Wippen«, ki je sicer »duhovito« skovana, a popolnoma ponesrečena, ne glede na to, da na nekaterih mestih n. pr. str. 93, vaj. 119, ni mogoče prav razločiti, ali zaznamuje krčisteza, Knie-wippen ali Kniebeugen ali morda celo Knieheben. Za nemški izraz »reihen« rabi knjiga glagol »vrstisi se«, kar je napačno; kajti »vrstisi se« ima pomen »nach der Reihe etw. tun«, delavci se n. pr. vrste pri delu, tudi telovadci se vrste pri vajah na orodju, če najprej eden naredi vajo, za njim pride drugi itd., isto je tudi pri skakanju; pri redovnih vajah pa, kadar je treba tvoriti vrste, je ravno nasprotno, telovadci delajo vsi obenem in napravijo vsakokrat, kadar se izpremeni njih medsebojno razmerje, nove vrste, to se pravi, pri vsaki izpremembi vaje se znova »uvrstse«. Mi bi torej to imenovali »uvrstevanje« in povelje se bi glasilo: Uvrstite se v dvojice, trojice itd. na levo (desno) vstrie, na levo (desno) naprej (nazaj).

Zelo dvomimo, če je »vrstovanje«, ki je tudi »skovanka«, primeren izraz za »Reihenreihung«, narejen je namreč ali iz glagola »vrstisi se« po IV. vrsti, torej glagolska izpeljava in zaznamuje opetovno dejanje, kakor »poskočiti«, »poskakovati«, ali je pa izimenska tvorba iz samostavnika »vrsta«, kakor škodovati = škodo delati, nadlegovati = nadlego delati, torč »vrstovati« = vrste delati; prvo ni pravo, ker ne odgovarja bistvu tega, kar se hoče zaznamovati, drugo je pa tudi napačno, kajti vrste delajo telovadci v obeh slučajih pri »reihen« in pri »Reihenreihung«, ker sta pa obe skupini sorodni, je treba pač označiti v čem sta ravno različni, namreč v tem, da se pri prvi oziramo na razmerje posameznih telovadcev v vrsti, pri drugi pa na posamezne vrste telovadcev. »Reihenreihung« bi se po našem mnenju prav dobro reklo »uvrstevanje vrste«, kar odgovarja popolnoma bistvu in pomenu vaj, ki semkaj spadajo. »Riege« imenuje knjiga »oddel«, četudi bi beseda »oddelek«, ki je pri nas že domača, popolnoma zadostovala. »Führer« je seveda »voditelj«, kar bi mogel biti kvečemu učitelj telovadbe, ne pa telovadec oziroma učenec, ki stoji na koncu vrste kot »vodnik«. Kakšna potreba je bila tvoriti za nemški »Hantel« nov izraz »roček«, -a, ko se je že pri nas kolikor nam je znano, udomačila beseda »ročka«, -e, človek ne more videti. Ravno tako je nera-

zumljivo, zakaj se imenuje »Hocke« »prečepka«? Ako bi se reklo »počekpa«, bi imelo nekaj pomena. Glagol prečepeti zaznamuje namreč nekaj čisto drugega. Ako komu rečemo: »Ves dan prečepiš doma«, ne mislimo menda, da čepi doma tako kakor telovadec, kadar dela omenjeno vajo. Prefiks »pre-« znači približno isto, kakor nemški »durch-«, ali »über-«, torej prečep v pomenu »Überhocken des Stabes« ni ravno napačno, dasiravno bi bilo boljše, ako bi se reklo »palico prekoračiti«, ker je izraz med ljudstvom v navadi, nikakor pa ni beseda »prečep« umestna za »Hocke« na konju ali kozlu in drugem orodju, ne glede na to, da imamo že izraz »skrčeka«, ki bi se tudi lahko imenovala »podnožka«, ako se oziramo na to, kakšno razmerje je med telovadcem in orodjem.

Nekaj čisto novega je, kar uči knjiga, da se namreč »Kehre« imenuje »prednožka« in »Wende« »zanožka«. Ni nam znana nobena knjiga, ki bi kaj drugega učila, kakor to, da je »Kehre« vaja, katero mora telovadec tako izvesti, da ima orodje za seboj, oziroma za obema nogama, ki ste popolnoma stegnjeni, a v kolkih upognjeni, tako da tvori zgornji del života z nogama vred približno pravi kot, pri »Wende« je pa ravno obratno, telovadec ima orodje pred seboj, noge in zgornji del života pa so v eni ravnici in tvorijo iztegnjeni kot. Ako torej upoštevamo navedene bistvene znake obeh vaj in se oziramo na razmerje med telovadcem in orodjem, se imenuje »Kehre« »zanožka« in »Wende« »prednožka«, ne pa nasprotno, kakor pravi knjiga, in po istem načinu se bi »Hocke«, kakor smo že prej omenili, lahko imenovala »podnožka«. Nemške zloženke sicer prestavljamo v slovenščino tako, da rabimo za »Bestimmungswort« adjektiv, »Grundwort« pa dobesedno prestavimo, n. pr. »Kirchenlied« »cerkvena pesem«, »Schulgebäude« »šolsko poslopje«, toda slovenščini se upira pri vsaki nemški zloženki prestaviti »Bestimmungswort« z adjektivom, to velja zlasti za skovane besede, zato so izrazi: »stojna vesa« »Hangstand«, »oporna razovka« »Stützswage«, »vesni obrat« »Hangkehre«, Slovincu nekaj prisiljenega. V takih slučajih si lahko pomagamo s prepozicijo. Gotovo se bi došli lepše slišalo ako bi prejšnje izraze opisali in rekli: stoji z veso ali vesa v stoji, razovka v opori, obrat v vesi. Seveda tudi mi nismo za to, da bi se prepozicije dosledno rabile, vendar bi bilo v mnogih slučajih boljše, ker potem ne bi dobili takih »gorostasnih« izrazov, kakor je »močnostna vaja« za »Kraftübung«. Da so izrazi dolga, široka in globoka os za nemški Längen-, Briten- und Tiefenachse zelo okorni, ni treba še posebej povdariti. Predolgo bi bilo tu naštevati vse one izraze, ki so popačeni, brez vsakega pravega principa skovani in zaradi tega za nas nerabni; navedli smo le najbolj značilne, ker smo prepričani, da si take besede ne morejo in ne smejo priboriti veljave, da bi se vtihotapile v naš jezik.

Prej smo omenili, da je tvarina v knjigi v obče dobro razdeljena in to je tudi največ vredno, kar je v knjigi; vendar je treba omeniti nekatere podrobnosti, ki so prišle ali pomotoma v knjigo ali jih je pa gospod pisatelj prezrjal, kar se pri raznovrstni tvarini, ki jo je treba v telovadbi natančno razvrstiti, prav lahko zgodi. Pri vajah na bradlji ni povsod povedano, kako se naj telovadec postavi pred orodje, predno vajo prične. To je že zaradi tega potrebno, ker so ravno pri bradlji različne stoje mogoče; vaje se namreč lahko prične iz prečne ali stranske stoje, zunaj ali znotraj, na koncu ali sredi bradlje. Za dobrega in veziranega telovadca bi sicer večidel zadostovalo, — v vsakem slučaju pa tudi ne, — ako se samo glavne poteze vaj opišejo, toda za takega, kateremu mnogovrstne kombinacije niso znane in ni jih rad s pomočjo knjige spoznal, pa to nikakor ne zadostuje; knjiga pa menda ni pisana samo za take ljudi, ki so že v teoriji in praksi izobraženi, ampak splošno za vsakega, kdor ima veselje do telovadbe in se hoče z njo pečati.

Mnogo je tudi vaj v knjigi, ki so za ljudske šole dosti pretežke. Semkaj spada »opirkanje«, stützeln, v stegnjeni opori na bradlji, dalje kolebanje v stegnjeni opori na bradlji in stegnjeni ali skrčeni vesi na drogu, zlasti kolebanja z mezinčnim ali dvojnim prijemom v stegnjeni ali skrčeni vesi na drogu ne moremo zahtevati od učencev ljudskih šol, kakor ima knjiga na str. 113, vaja 9. in str. 154 in 155, vaja 268., ozir. 272. Pred kratkim umrl Alfréd Maul v Karlsruhe, ki je bil obče priznan metodik v telovadbi, zahteva omenjene vaje približno šele v petem razredu srednjih šol in to je že nekaj različne, kajti v petem razredu ljudskih šol si moremo misliti najstarejšega učenca kvečemu 12 let starega, med ko so učenci v V. razredu srednjih šol poprečno najmanj 15 let stari. Kako je bilo torej mogoče vzporediti tako težke vaje v knjigo, kakor je zlasti kolebanje na drogu z mezinčnim in dvojnimi prijemom? Koliko se s takim pretiranjem doseže in kakšen je sploh uspeh, ni težko uganiti. Kdor pa ne verjame, naj poskusi. Lahko se tudi vsak prepriča, kdor se peča s telovadbo, da je treba za veskanje z mezinčnim prijemom na raznovrstni lestvi že precej krepkih rok; dobijo se sicer tudi v nižjih razredih srednjih šol posamezni učenci, ki prav dobro delajo prej navedene vaje, da še celo vzklopko ali naupor, toda to so le redki slučaji, ki ne veljajo splošno. Prej omenjeni Maul je ravno zaradi tega dosegel tako lepe uspehe v telovadbi, kakor malokdo, ker se je ravnal po principu, da se mora kolikor mogoče malo zahtevati in pri lahkih vajah pričeti, a kar se zahteva, dobro izvršiti.

Če so »nihalni« obroči za ljudske šole potrebni ali koristni, v to vprašanje se nečemo spuščati, le nekaj bi radi omenili, namreč to, da so nihalni obroči pri otrocih v resnici jako priljubljeni in ne morda zaradi vaj, katere je mogoče delati na orodju, ampak zato, ker se da na njih prav dobro gupati; kakor hitro pridejo učenci v telovadnico, seže vsakdo najprej, bodisi dober ali slab telovadec, iz višjega ali nižjega razreda, po nihalnih obročih, to jim je prava gugalnica in nič drugega; kajti vaje, ki so na orodju samem mogoče, so zelo težke in če so tudi kake vaje, ki bi bile malim učencem prikladne, — takih je pa v resnici zelo malo, — se dajo prav dobro nadomestiti z drugim orodjem.

(Konec prihodnjic.)

Športne vesti.

Šah. Dosedaj so dosegli v dunajskem turnirju mojstri sledeče število točk: Schlechter 10 in pol, Duras 10, Maroczy 9, Rubinstein 8 in pol, Teichmann 8 in pol, Mieses 7 in pol, dr. Perlis 7 in pol, Spielmann 7 in pol, Marshall 7, Berger 6 in pol, Tartakover 6 in pol, Leonhardt 6, Sviderski 6, Salve 5 in pol, Alapin 5 itd. Duras je premagal Marshalla, Leonhardt

Retija, Sviderski Perlisa, Tartakover Johnerja in Alapin Fuchtinga; Berger—Teichmann in Schlechter—Maroczy so dosegli remis.

Dirkanje. 27. in 28. junija priredi nemška kolesarska zveza dirko iz Berolina na Dunaj. Pot je dolga 600 km. Ker se je tehnika v izdelovanju koles mnogo izboljšala, upajo, da bodo dosegli še ugodnejši čas kakor leta 1893, ko se je ta dirka vprizorila zadnjič. Prvi je prišel iz Berolina na Dunaj tedaj v 31 urah.

Hackenschmidt je po zadnjem boju z Gočem izgubil mnogo na svoji slavi. Vendar mu menda to ne bo delalo sivih las, ker je že sedaj vkljub svojim 30 letom najbogatejši rokoborec na svetu. V zadnjem času je zaslužil na Angleškem vsako leto okoli 500.000 K.

Visokost ljudi. Vedno se čita, da so ljudje sedaj manjši, nego so bili v prejšnjih časih. A preiskavanja so dovedla do drugega rezultata. Pri merjenju na egiptčanskih mumijah se vidi, da so stari Egipčani bili ravno tako veliki, kakor so dandanašnji. Grobi grških in trojanskih junakov pred Trojo nam podajo celo zanimivo dejstvo, da so bili ti junaki manjši nego so močni ljudje sedaj. Pri rimskih gardistih se je zahtevala visokost 1725 m, torej ne ravno mnogo. Ko so hoteli Tirolici vpriporiti na čast rajni cesarici Elizabeti srednjeveški turnir, so jim bile vse oprave tedanjih vitezov premajhne. Človeški rod nikakor ni degeneriral, temveč v tem oziru celo napredoval.

Širite, naročajte „Slovenca“!

Pozor! Čitaj! Pozor!

Pakraške želodčne kapljice.

Staro slovit, izvrstno delujoče sredstvo pri boleznih v želodcu in črevih, osobito se priporočajo pri zaprtju in nerednem odvajanju, pehanju, kongestiji, pomanjkanju teka, krčih itd. Nedosežno sredstvo za uzdržanje dobrega prebavanja. 814 20-2 a

Delovanje izvrstno, vseh siguren. Cena je za 12 steklenic (1 dvanaestorica) 5 K franko na vsako pošto po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja. Prosimo, da se naroča naravnost od

P. JURIŠIČA, lekarnarja v Pakracu št. 65 (Slavonija)

Psa-čuvaja,

ovčarske pasme, kupi Ivan Ogrin, stavbenik, Karlovska cesta št. 5, Ljubljana. 881 1-2

Nova hiša na Bledu

z lepim vrtom ter dobro pitno vodo pred hišo se proda.

Pojasnila daje Anton Marolt, krojač, Bled-Grad 141. 793 10-10

Sprejme se takoj v trajno službo izurjen krojaški pomočnik (za veliko delo) pri M. Hrastu v Lescah, Gor. 854 5-5

5 črevljarjskih pomočnikov

sprejme se takoj v trajno delo proti dobri plači Poizve se: Anton Mohorič, čevljarjski mojster, Ljubno, p. Podnart, Gor.

Zanesljiv delavec dobi delo tudi na dom. 890 4-2

Zdrob, jajca, mleko

so snovi, iz katerih se izdelujejo „Pekate“ in ker ima Prva kranjska tovarna testenin v Ilirski Bistrici pravi recept. ni čuda, da sega po njih vsak, ki jih je okusil 301 2-2

Samo do 18. aprila t. l.:

Velika velikonočna priložnostna prodaja.

Najnovjša in najfinjša konfekcija za dame, gospode, deklice, dečke in otroke se prodaja čudovito ceno.

„Angleško skladišče oblek“, O. Bernatovič v Ljubljani, Mestni trg šte. 5. 691 33

Moderci

v najnovjših modernih oblikah od najcenejše do najboljšo vrste. Rlančati, peresa iz jekla, trakovi, žnore itd. v najučelji izbori vedno v zalogi pri

P. Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice šte. 7.

766 3 a

Portland in Roman-cement

Kdor misli zidati cement-tovarno in bi želel izvedeti, če je dotični apnenec lapor ali glina sposobna za izdelovanje cementa, naj se blagovoli obrniti pismeno na strokovnjaka, že več let v tej stroki delujočega, ki napravi radevolje natančne preizkušnje, proračune in načrte. 859 2-2 Pismene ponudbe pod šifro „K. A. 8“ na upravništvo „Slovenca“.